Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פּרײַז 15 גראָשען | הײַנט 10 זײַטען

לאָדזשער פֿאָלקסבלאַט

№ 133 | Łódź, Sroda, 8 czerwca 1932 r. | צענטער יאַהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך, ד׳ סיון תרצ״ב | № 133

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פֿון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

העריאָ׳ס רעגירונג בעקומען צוטרוי

מיט א מעהרהײַט פֿון 390 שטימען געגען 152

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.) אויף דער נעכטיגער פּייערליכער זיצונג אין פּאַרלאַמענט האָט דער נייער פּרעמיער העריאָ געלייענט אַ דעקלאַראַציע פֿון דער נייער רעגירונג.

זיין רעדע איז אָפּט איבערגעריסען געוואָרען דורך שטורמישע אַפּלאָדיסמענטען.

צ. אַנד. האָט ער געזאָגט וועגען די שלום־טענדענצען פֿון פֿראַנקרייך, און, אַז.... פֿראַנקרייך וועט בישט דערלויבען צו קוועסטיאָנירען איהרע רעכט אויף די מלחמה־ענטשעדיגונגען.

לסוף האָט די רעגירונג פֿון העריאָן געקריגען אַ צוטרוי־וואָטום מיט 390 שטימען געגען 152 שטימען.

פּאָליטישע ארעסטען איז פּשעמישל

פּשעמישל, 7 (טעלעפֿאָניש) הייגט בייטאָג האָבען זיך פֿאַר דער סטאַראָסטיוע פֿערזאַמעלט אַנ׳ערך 200 אַרבייטסלאָזע, וועלכע האָבען אַרויסגעשיקט אַ דעלעגאַציע צום סטאַראָסטווע, כדי צו אינטערווענירען וועגען אַרבייט.

בעת דער קאָנפֿערענץ צווישען דעם סטאַראָסטע און דעם בורמיסטש, האָט פּאָליציי אַרעסטירט 12 פּערזאָן, וועלכע זאָלען האָבען געטיילט צווישען די אַרבייטסלאָזע אַנטי־מלוכה׳שע אויפֿרופֿען.

פֿערעפֿענטליכט דאס געזעץ וועגען פֿערזאַמלונגען

וואַרשא, 7 (טעלעפֿאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין היינטיגען „דזשענניק אוסטאַוו" איז פֿערעפֿענטליכט דאָס געזעץ וועגען פֿערזאַמלונגען, פֿון 11. מערץ 1932.

גלייכצייטיג איז פֿערעפֿענטליכט די פֿעראָרדענונג פֿון קריגס־מיניסטעריום, אין הסכם מיט׳ן אינערן־מיניסטעריום, וועגען צוזאַמענרופֿען, פֿיהרען דעם פֿאָרזיץ און בעטייליגען זיך פֿון מיליטער־לייט אין פֿערזאַמלונגען.

ארעסטירט דעם מערדער

וואס האט געבראכט אין דער פראנצויזישער אמבאסאדע אין בערלין א פעקעל מיט צוויי פרויען־הענד

בערלין, 7 (ספּ. טעל.) דער מערדער פֿון זיין מוטער, שפּעע, וועלכער האָט איבערגעגעבען אין דער פֿראַנצויזישער אַמבאַסאַדע אַ פּעקעל, אין וועלכען עס זענען געווען איינגעפּאַקט זיין מוטערס אָפּגעשניטענע הענד, איז אַרעסטירט געוואָרען ביי אַ געוויסען אַדוואָקאַט, צו וועלכען ער איז געקומען מיט אַ וויזיט.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז שפּעע איז אַ משוגענער.

ערשטע אויפֿנאַהמע פֿון דער נייער פֿראַנצויזישער רעגירונג

רער 4 טער פֿון לינקס (1־טע רייהע) פּרעמיער העריאָ

וויצע־האנדעלס־מיניסטער צוריקגעקומען קיין ווארשא

וואַרשא, 7 (טעלעפֿאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הייגט איז צוריקגעקומען פֿון גענף דער וויצע־מיניסטער פֿאַר האַנדעל און אינדוסטריע, ה׳ דאָלעזשאַל, וועלכער האָט זיך בעטייליגט אין דער זיצונג פֿון עקאָנאָמישען קאָמיטעט ביי דעם פֿעלקער־בונד.

א בּיודזשעט־סך־הכל

וואַרשא, 7 (טעלעפֿאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די פּראָוויזאָרישע רשימה פֿון בודזשעט־הכנסות און הוצאות פֿאַר מאַי ה. י. בעווייזט אויף דער זייט פֿון הכנסות 175,3 מיליאָן זל. און אויף דער זייט פֿון הוצאות 189,9 מיליאָן זל. ד. ה., אַז די נישט־דערצויגענע סומע בעטרעפֿט 14,6 מיליאָן זלאָטעס.

רומענישער געזאנדטער בילציורעסקו ארויסגעפאהרען פון ווארשא

וואַרשא, 7 (טעלעפֿאָניש) דער רומענישער געזאַנדטער בילציורעסקו איז היינט 3 אַ זייגער צוזאַמען מיט זיין פֿרוי אַוועקגעפֿאָהרען פֿון וואַרשא קיין בוקאַרעשט, פֿערלאָזענדיג פּוילען אויף שטענדיג.

מזל־טוב ווינשען מיר אונזער פֿריינד
שמואל גענעכאוויטש
און פֿרוי
צו דער חתונה פֿון זייער ליבע טאָכטער
גאָלדע מיט ה׳ טובי׳ קוראַפּאַטווא
און דעם יונגען פּאָר אַ גליקליכע צוקונפֿט
אלי׳ מרדכי סאָוויצקי און פֿרוי
שלמה גאָלדבערג און פֿאַמיליע

„גוטן־לחם" סאַלאָנא —14— מוצש"ק דעם צווייטען טאָג שבועות „לונא־פּאַרק" שענקעוויטש —12—
יידען! אייער חוב איז צו שטיצען די איינציגע יודישע קוך פֿאַר אַרבייטסלאָזע און פּרנסהלאָזע יידען!
קומט מאַסענווייז אויף דער פֿערווייליגג. וועלכע קומט פֿאַר מוצאי־שבת אין לונא־פּאַרק
טענץ אַ גאַנצע נאַכט. איינגאַנג 50 גר. טענץ אַ גאַנצע נאַכט.

ZASTRZYKI, opatrunki, dyżury
LIZA NAMIOTÓWNA
Dyplomowana
Higienistka-Pielęgniarka
ALEJA I MAJA, front, I piętro. Tel. 145-02.

רעשטען
לאָדז, נאַוואָמיעסקא 5
פֿראָנט, 2־טער שטאָק
פֿערשידענע קאַמגאַרנס,
ביליצער, טאַמאַשאָווער און לאָדזער
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
ווי אויך די מאָדערנסטע דאַמען־
שטאָפֿען אויף פּאַלטענס און קאָסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאָר
אין פֿראָנט, II שטאָק

מזל־טוב די משפּחות פֿון דיר.
דוד צעלמייסטער
— און פֿון מוזיקער, ה׳ רובין
צו דער חתונה פֿון זייערע קינדער,
ווינשען פּ. בראָדערזאָן.
י. אבעזשאַנעק.

אויפֿפאָדערונג!
דערמיט פֿאָדער איך אויף ה׳ א. וואָלמאַן, קאָנפֿעקציע־געשעפֿט, לאָדז, נאָוואָמיעסקא 22, ער זאָל מיר אין פֿערלויף פֿון 3 טאָג בעצאָהלען דעם חוב פֿון 906 זל. פֿאַר געליפֿערטע סחורה אין חודש מערץ און אַפּריל ד. י., פֿון וועלכע ער וויל זיך אַרויסדרעהען, זוכענדיג פֿערשידענע תירוצים און נישט ריכטיגע טענות, ווי אויך ערקלערענדיג, אַז ווייל מען גיט איהם נישט קיין פֿרישע סחורה, וועט ער נישט בעצאָהלען דעם אַלטען חוב, אין געגענפֿאַל וועט די קאָנסעקווענצען טראָגען ה׳ וואָלמאַן.
W. BENER, Łódź, Piotrkowska 60.
3617

טעאַטער „מאַמוס" זגערזשער 17
א גוטע בשורה פֿאַר׳ן גאַנצען עולם!
דער אַמעריקאַנער סטאַר, דער שטאָלץ
פֿון דער יודישער בּיהנע
בעני אדלער
צוזאַמען מיט אַנ׳ערשטקלאַסיגען אַנסאַמבל קומט אויף
5 פֿאָרשטעלונגען
אין טעאַטער „מאַמוס", וועלכע הויבען זיך אָן פֿון פֿרייטאָג,
דעם ערשטען טאָג שבועות.
פּרטים אין די מאָרגענדיגע אַנאָנסען. אָנפֿ.: ישראל ביאַלקאָוויטש.

א טיכטיגע
אינקאסענטקע
פֿאַר אַ גרעסערער געזעלשאַפֿטליכער אינסטיטוציע
ווערט געזוכט
אָפֿערטען פֿאַר א. א. אָבצוגעבען אין אַדמיניסטר.

פֿאַר גאָלד,
בּיזשוטעריע און
לאָמבאַרד־קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזן
איזידאָר פּיאַלקא
פּיעטריקאָווער 7. 3620

בעקער-שטרייק אין ווארשא אפגערופען

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספאָנדענט) דער שטרייק פון די בעקער־געזע־לען, וואָס איז פראָקלאַמירט געוואָרען אויף היינט איז אָפגערופען געוואָרען, מחמת עס איז געקומען צו אַ פראָוויזאָרישער פערשטענדיגונג צווישען ביידע צדדים.

פויליש-רעדענדע אין פוילען

און די צאהל פון די בירגער, וואס רעדען אין אנדערע שפראַכען

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספאָנדענט) לויט פראָוויזאָרישע ... און ציפערען פון דעם הויפט־סטאַטיסטישען אַמט, זענען אין דעם פאָלקס־ציילונגס־טאָג, דעם 9. דעצעמ־בער 1931 געווען אין פוילען 32.132.936 פער־זאָן, פון וועלכע 22.208.076, אָדער 69.1 פראַצענט האָבען אָנגעגעבען פויליש, אַלס זייער מוטער - שפראַך, און 9.924.860 פערזאָן, אָדער 30.9 פראָ־צענט האָבען אָנגעגעבען אַנדערע שפראַכען אַלס זייער מוטער־שפראַך.

קיין שום רעד וועגען מאנארכיע

אַנ'אינטערוויאו מיט'ן נייעם דייטשען אויסערן-מיניסטער

לאָנדאָן, 7 (ספ. טעל.) דער נייער דייטשער אויסערן־מיניסטער, באַראָן פאָן נוירא̇ט האָט אין אַנ'אינטערוויאו פאַר'ן „טיימס" דערקלערט, אַז די איצטיגע דייטשע רעגירונג בעשטייט פון אויסדויערליכע מלוכה־מענער:

עס איז גאָר קיין רעד נישטאַ וועגען צוריק־קעהרען די מאָנאַרכיע. די אויסערן־פּאָליטיק וועט געפיהרט ווערען אַלס המשך פון בריניגגס פּאָ־ליטיק.

מיט פרייד בעגריסט נוירא̇ט דעם ענגלישען פראָיעקט וועגען צוזאַמענרופען אַ ווירטשאַפטליכע וועלט־קאָנפערענץ.

לסוף האָט דער דייטשער אויסערן־מיניסטער אויסגעדריקט זיין פערדרוס, וואָס ער איז געצוואונ־גען, מחמת זיין נייעם אַמט צו פערלאָזען לאָנדאָן, אין וועלכען ער האָט פערבראַכט עטליכע פיינע גוטליכע יאָהר.

א דונער האט געטראפען אין א וויגעלע מיט א זויג-קינד

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש) נעכטען, זייגער האַלב זיבען איז אַ דונער אריין אין דעם הויז פון סאָלטיס ביענקאָווסקי (אין יוזעפאָוו, הינטער וואַרשאַ).

מיט'ן דראָט איז דער דונער אריין אין שטאַל, דער'הרג'ענדיג א הונד, און קאָנטוזירענדיג און איבערקעהרענדיג אַלע קיה.

דערנאָך האָט דער דונער אריינגעטראָפען אין א וויגעלע, וואו ס'איז געלעגען א זויג-קינד

דאָס קינד איז מיט דער גאַנצער קראַפט ארויסגעוואָרפען געוואָרען פונ'ם וויגעלע און קאָנ־טוזירט געוואָרען.

ד"ר שרייבער, דער נייער פרעזידענט פון טעמעל-דירעקטאריום

געפאלען די צאהל ארבייטס-לאזע אין פוילען

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש) אויפ'ן 4 ד. ח. האָט די אַלגעמיינע צאָהל אַרבייטסלאָזע אין לאַנד בעטראָפען 279,138 פערזאָן, וואָס עס בעווייזט, אז אין פערגלייך מיט דער פאָריגער וואָך איז די צאָהל פון אַרבייטסלאָזע פערקלענערט געוואָרען אויף 9,499 פערזאָן.

אויפזיכט פון פינאנץ-מיניסטער-יום איבער דער „באנק ראלני"

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש). אין די רעגי־רונגס-קרייזען ווערט בעטראַכט א פראָיעקט פו איבערגעבען די אויפזיכט איבער דער מלוכה'שער לאַנדווירטשאַפטליכער באַנק דעם פינאַנץ-מיניסטער.

לעת-עתה האָט איבער דער דאָזיגער באַנק געהאַט די אויפזיכט דאָס אגראַר-רעפאָרם-מיניסטע־ריום, וועלכע ווערט צום 1 יולי אנגעשלאָסען אינ'ם אגראַר-מיניסטעריום.

דער ענין אויפזיכט זאָל ערלעדיגט ווערען דורך א דעקרעט פונ'ם מלוכה-פרעזידענט.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 8 יוני 1932

11.58 צייט-סיגנאַל. 12.10 טעגליכע פרע־סע איבערזיכט. 12.40 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוני־קאַט. 12.45 גראַמאָפאָן-פליטען. 3.40 פראָגראַם פאַר קינדער. 4.05 גראַמאָפאָן - פליטען. 5.00 לייכטע מוזיק. 6.00 רעפעראַט. 6.20 טאַנץ־מוזיק. 7.15 פערשידענעס. 7.35 ראַדיאָ-פרעסע. 7.45 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער. 8.00 אַלטע פאָלקסלידער. 8.35 ליטעראַרישע פערטעלשעה. 8.50 סאָליסטען - קאָנצערט. 9.50 פרעסע און מעטעאָראָלאָגישע קאָמוניקאַטען. 10.00 טאַנץ-מוזיק. 10.25 רעסטאַראַנטמוזיק פון אויסלענ־דישע סטאַציעס, ספּאָרט-ידיעות פון וואַרשאַ.

קודם-צוגעמאכט די בענק

נאך דער רעוואלוציע אין דער רעפובליק טשילי

ניו-יאָרק, 7. (ספ. טעל.) די ידיעות, וואָס קומען אָן וועגן דער סיטואַציע אין טשילי זענען זיך איינע די אנדערע סותר.

לויט אינפאָרמאַציעס פון דער רייטער-אַגענ־טור, הערשט אין לאַנד רוה און אָרדנונג

פון ניו-יאָרקער אינפאָרמאַציעס אָבער דער־וויסט מען זיך, אז אין דרום-טשילי איז ענטשטאַ־נען אַ קאָנטער-רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג. עס קו־מען פאָר קאַמפען צווישען די אָנהענגער פון דער אַלטער און דער נייע־ רעגירונג.

די נייע רעגירונג האָט פאַראָרדנט צו שלי־סען די בענק אויף 3 טעג, משמעות כדי אויסצו־מיידען אַ פּאַניק.

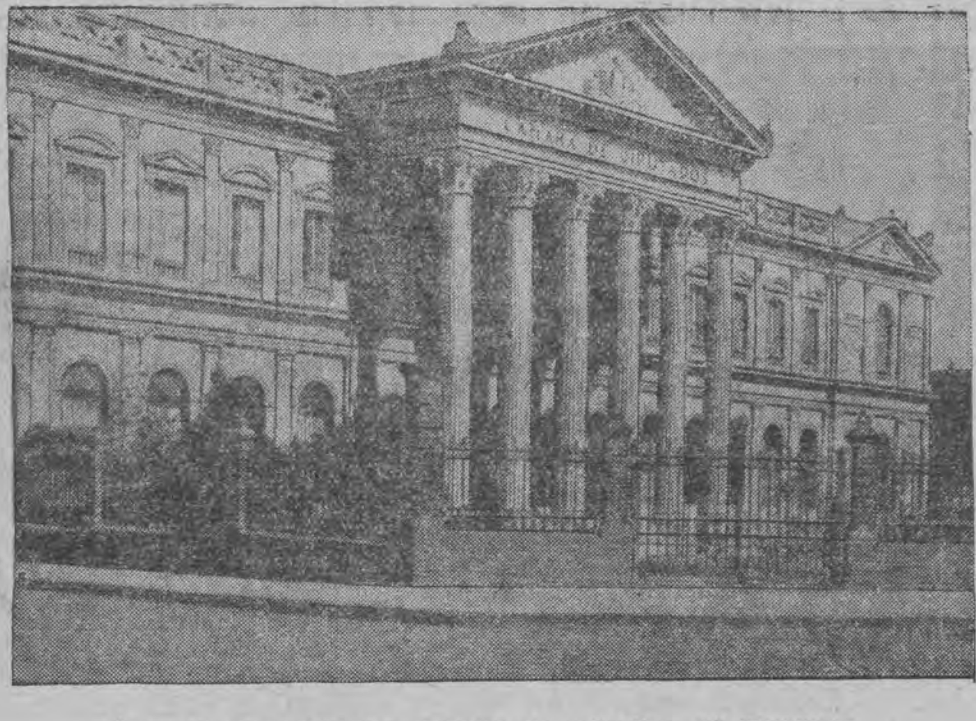

די געביידע פון פארלאמענט אין סאנטיאגא, דער הויפטשטאָט פון טשילי

די רעוואלוציע אין טשילי

קאַרלאָס דאַווילאַ.

דער פיהרער פון די רעוואָלוציאָנערען

די סאוויעטישע „פראוודא"

וועגען די נייע פראנצויזישע מיניסטארען

טאַליז, 7 (ספ. טעל.) מיט אַ שטאַרקען אַטאַק געגען דער נייער פראַנצויזישער רעגירונג, ובפרט געגען דעם פראַנצויזישען קריגס־מיניס־טער פאַל באַנקור איז אַרויס די סאָוויעטישע פרעסע.

די „סאָוויעטסקאַיאַ פראַוודאַ" שרייבט, אַז באַנ־קור פיהרט אָן מיט דער פאָליטיק פון דעם פראַנ־צויזישען אימפעריאַליזם און שטיצט אונטער די אָפענסיווע אויפ'ן ווייטען מזרח.

באַנקור האָט אויך מיט טאַרדיען — שרייבט די זעלבע צייטונג — אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן פון שאַפען אַנ'אינטערנאַציאָנאַלע אינטערווענץ - אַר־מעי געגען סאָוויעט־רוסלאַנד.

די „סאָוויעטסקאַיאַ" פראַוודאַ דערמאָהנט, אַז באַנקור, זייענדיג נאָך אַ מיטגליד פון דער סאָ־ציאַליסטישער פאַרטיי, בעת זיין וויזיט אין וואַר־שאַ, האָט זיך אויסגעדריקט, אַז איטליענער פּוי־לישער זעלנער, וועלכער שטייט מיט אַ ביקס ביי דער סאָוויעטישער גרעניץ, איז אַ שיצער פון דער אייראָפּעאישער ציוויליזאַציע.

די נייע פראַנצויזישע רעגירונג — פיהרט אויס דער מחבר פונ'ם אַרטיקעל אין דער אויבענדער־מאַהנטער צייטונג — וועט אַוודאי גיין מיט דעם לאָזונג: „דער קאָמוניזם איז דער שונא"!

דעם מיניסטער סאַרא וואַרפט פאָר די זעלבע צייטונג, אַז בשעת'ן אויפשטאַנד פון די דרוזען האָט ער באַמבאַרדירט דמשק און מחמת דעם זע־נען אַ סך פערזאָנען פון דער ציווילער בעפעלקע־רונג געפאַלען אַלס קרבנות פון דעם דאָזיגען ריק־זיכטסלאָזען אַטאַק.

AMBULATORJUM

WENEROLOGICZNE

przy lecznicy ZGIERSKIEJ 17

נעהמט אָן טעגליך ספעצ. ארצט

Dr. H. ROŻANER

פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע פון 1–2 בייטאָג.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאַליסט פאַר אוירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען

11-טען ליסטאָפּאַד 9

(קאָנסטאַנטינער), טעלעפאָן 127-81

שפרעכשטונדען פון 10—12 און 5—7, נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגעזשער 17 פון 10—12.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואַהל

שפאַצירוואַגענס

אייזען - ניסעל-

בעטען!

מאַטראַצען

ספּרענזינאָווע „Patent"

ווישלמאַטשקעס אמעריקאַנער

צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער

„DOBROPOL", Łódź

Piotrkowska 73 (אין הויף)

לכבוד שבועות

קויפט איין די

קאָסמעטיק

נור אין דער איבעראַל - בעוואוסטער

קאָנקורענץ-פּערפומעריע פון

J. Drukier, 5 ZAWADZKA 5 tel. 175-92

וואָס בעזיצט ספּעציעל צום זומער-סעזאָן די נייעסטע פּערפומען, פּודערן, טואַלעט־זייפען ווי אויך אַלערליי בלומען-וואַסערן צו פערקלענערטע פרייזען

בעמערקונג: פאַר ענגראָסיסטען בעדייטענדער ראַבאַט. בעזוכט מיין פּערפומעריע און איהר וועט זיך איבערצייגען. אַכטונג! פּערפומען „HERBA" שטענדיג אויף לאַגער.

אמיליאָן אונטערשריפטען

אונטער א פעטיציע פון לאַקאטאָרען-אָרגאַניזאַציעס

וואַרשא, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער פערבאַנד פון לאָקאַטאָרען-אָרגאַניזאַציעס אין פוילען האָט אָנגעהויבען אַ זאַמלונג פון אונטערשריפטען אונטער אַ פעטיציע, וועלכע דאַרף אַרייַנגעטראָגען ווערען אין רעגירונג און סיים וועגען רעדוצירען דאָס דירה-געלד.

די צאָהל אונטערשריפטען, וואָס דאַרף גענאַמעלט ווערען איז בעשטימט אויף אַ מיליאָן.

אין דער פעטיציע ווערט געפאָדערט, אַז דירה-געלד זאָל ביליגער ווערען אויף 25 פראָצענט.

לויט אַלע וואַהרשיינליכקייטען זאָל די פעטיציע האָבען אַ פּעולה, ווייל דאָס איצטיגע דירה-געלד שטייגט איבער אַלע מעגליכקייטען פון די ברייטע לאָקאַטאָרען-מאַסען.

קאָנגרעס פון מעקסיקאַנער יודען

מעקסיקאָ-סיטי. (יט"א) אין די לעצטע טעג פון מאַי איז דאָ פאָרגעקומען לויט דער איניציאַטיוו פון דער יודישער האַנדעלס-קאַמער א קאָנגרעס פון מעקסיקאַנער יודענטום, אין וועלכן עס האָבען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון כמעט אַלע יודישע אָרגאַניזאַציעס און אינסטיטוציעס אין מעקסיקאָ. אויפ'ן קאָנגרעס זײַנען בעהאַנדעלט געוואָרען א רייהע אַקטועלע פראַגען פון מעקסיקאַנישען ישוב, ווי דער קאַמף מיט'ן אנטיסעמיטיזם בירגערשאַפטס-פּראָבלעמען און אַנדערע.

פון אייניגע פּראָווינץ-שטעט קומען אָן ידיעות וועגען א בעגייסטער אנטיסעמיטישער אַקציע פון די דאָרטיגע סוחרים געגען די יודישע הענדלער און מאַרק-ויצער. אין פיל פאַלען ווערט די אנטיסעמיטישע קאַמפּאַניע געשטיצט דורך דער קאָמונאַל-מאַכט.

די העפטיגע קאַמפּאַניע געגען אנטיסעמיטיזם פיהרט זייט אַ לענגערע צייט דאָס איינפלוסרייכע מעקסיקאַנישע טאָגבלאַט „אוניווערסאַל”. די צייטונג דעקט אויף די הינטערקוליסען פון דער אנטיסעמיטישער אַקציע און ווייזט אָן אויף איהרע נישט-עהרליכע קאָנקורענץ-מאָטיווען.

סעסיע פון יודיש-אַמעריקאַנער קאָנגרעס

ניו-יאָרק (יט"א) אויף דעם 12-טען יוני איז בעשטימט געוואָרען א צוזאַמענפאָהר פון די יודישע אָרגאַניזאַציעס און אינסטיטוציעס, וואָס וועהלען די דעלעגאַטען צום אַמעריקאַניש-יודישען קאָנגרעס, וועלכער וועט אָבהאַלטען זײַן יעהרליכע סעסיע פון 25-טען ביז דעם 27-טען יוני אין וואַשינגטאָן. אויף דעם זעלבען צוזאַמענפאָהר וועלען געוועהלט ווערען דעלעגאַטען צו דער קאָנפערענץ, וואָס זאָל אין יולי ה. י. פאָרקומען אין איינער פון די שווייצאַרישע שטעדט מיט'ן צוועק צו בעשטימען די פראַגע וועגען אַ יודישען וועלט-קאָנגרעס.

גזעזע-פּראָיעקט צו פערבאָטען יודישע שחיטה אין פינלאַנד

העלסינגפאָרס, (י.ט.א.) אין פינלענדישען פּאַרלאַמענט איז דורך פאָרשטעהער פון דער געזעלשאַפט „צער בעלי חיים” אַרײַנגעטראָגען געוואָרען א געזעץ-פּראָיעקט, וואָס זעהט פאָר די אײַנפיהרונג פון א שחיטה-פערבאָט. די בעטראַכטונג פון פּראָיעקט איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז די הערבסט-חדשים. די יודישע קהלה פון העלסינגפאָרס האָט אין צוזאַמענהאַנג דערמיט אַרויסגעגעבען א בראָשור, געדרוקט אין יודיש און פינלענדיש וואָס איז צושיקט געוואָרען צו אַלע מיטגלידער פון דער רעגירונג און צו די דעפוטאַטען. די בראָשור פערעפענטליכט די מיינונגען פון אנערקענטע אויטאָריטעטען פון דער פינלענדישער און אויסלענדישער וויסענשאַפט, וואָס בעשטעטיגען די הומאַניטאַרקייט פון דער יודישער שחיטה. די יודישע קהלה גלויבט, אז דער פּאַרלאַמענט וועט אָפּוואַרפען דעם שחיטה-פערבאָט-פּראָיעקט.

א שלים-מזל'דיגער רויב-מערדער

פאָסט-בעאַמטער אין גראָדנע דערשיסט א פאָסט-טרעגער

גראָדנא, 7 (טעלעפאָניש) בעכטען בייַנאַכט האָט דער פאָסט-בעאַמטער, יוזעף לאַפּאַטאַווסקי געפּרובט צו אויספיהרען אַ רויב-אָנפאַל אויף דער עקספּעדיציע פון פאָסט-אַמט נומער 1.

2 בייַנאַכט האָט זיך לאַפּאַטאָווסקי אַרײַנגעקראָכען אין דער עקספּעדיציע, וואו עס האָט זיך געפונען דער פאָסט-טרעגער קאַנאַראָוויטש.

מיט אַ רעוואָלווער-קויל האָט ער דעם פאָסט-טרעגער אַוועקגעלייגט אַ טויטען אויפ'ן אָרט.

לאַפּאַטאָווסקי האָט נישט בעוויזען גאָרנישט צוצורויבען, ווייל ער איז איבערגעשראָקען געוואָרען דורך דעם בעאַמטען פּאַוולאָווסקי, וועלכער האָט געמאַכט אַנ'אַלאַרם.

עס איז אָנגעקומען אַ פּאָליציי-פּאַטרול, וועלכער האָט דעם מערדער פערהאַלטען.

דער רויב-מערדער האָט אויך געפּרובט שיסען אויף די פּאָליציאַנטען, אָבער דער רעוואָלווער האָט זיך איהם פערהאַקט.

אַזוי איז איהם אויך נישט געלונגען צו בעהמען זיך ס'לעבען אין אַרעסט.

מיליטערישער פּאַראַד צום געבורטס-טאָג פון ענגלישען קעניג אין לאַנדאָן

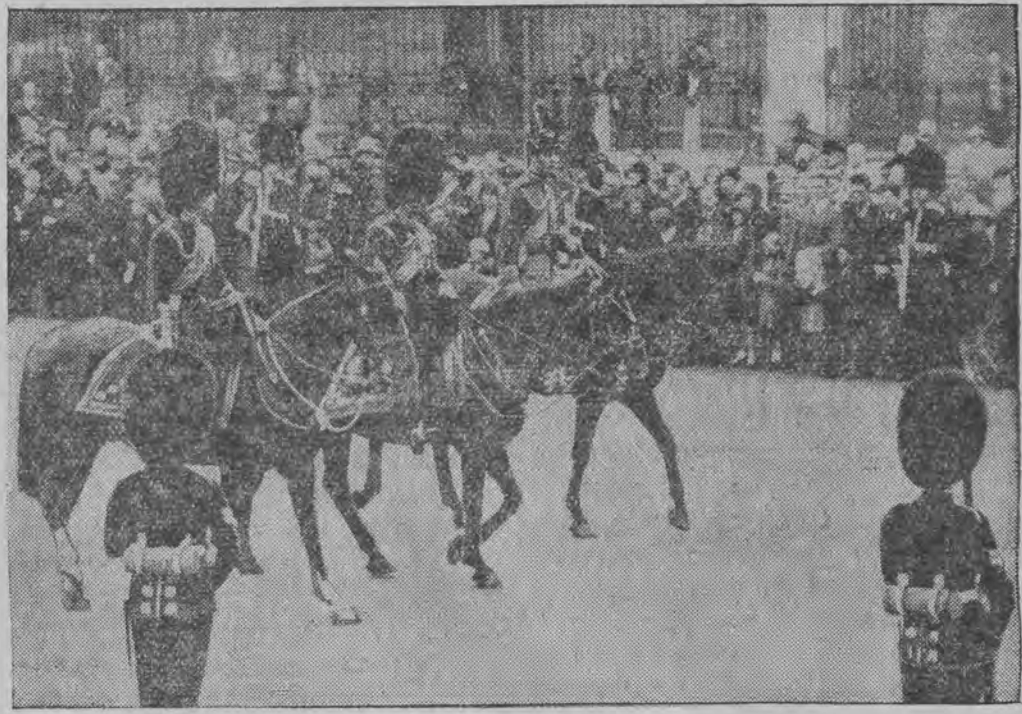

באָיקאָט-אַקציע און כוליגאַנישע אָנפאַלען אויף יודישע קליינהענדלער

אינטערווענץ פון צענטראַלען קליינהענדלער-פערבאַנד

באַך אַ שטילשטאַנד פון 2 חדשים האָבען זיך ווידער בענייט די אָנפאַלען אויף די יודישע הוזירער אין פּויזנער געגענד.

די טעג האָט דער צענטראַלער קליינהענדלער פערבאַנד בעקומען מיטגעטיילט פון זײַן אָפּטיילונג אין קאַליש וועגען כוליגאַנישע און רויב-אָנפאַלען אין פּניעוו (פּויזנער וואָיעוואָדשאַפט). אונטער דער אָנפיהרונג פון וויצענטי באָגוסלאַווסקי, דעם זוהן פון אַנ'אָרטיגען רעסטאָראַן-אייגענטימער, האָט אַ באַנדע כוליגאַנעס אונבאַרמהערציג געשלאָגען די יודישע הענדלער, גערויבט זייערע סחורות און לסוף איבערגעדרעהט טישען און בודען פון די הענדלער. די דאָרטיגע פּאָליציי האָט אויף די הילפס-רופען פון די בעפאַלענע נישט אַרויסגעוויזען די געהעריגע ענערגיע, צוליב וואָס עס איז געווען אַ גרויסע צאָהל געליטענע.

פּאָרלויפיג זײַנען רעגיסטרירט פאָלגענדע געליטענע: הערש יעלען, אסתר ליפשיץ, לייב ווינטער, פייוועל זיסקינד, שלמה גאָטליב, יהודה יאַקובאָוויטש, שמואל האַראַש, יוסף בוים, סענדער בורענער, דוד פּאָלאַטש, הערש פשעדבאָרעק, יחיאל פירשטענבערג א. אַנד.

חוץ די אָנפאַלען האָט זיך לעצטענס פערשפּרייט אַ שטאַרקע אַנטיסעמיטישע און באָיקאָט-אַקציע. אַזוי ווערען אין קאַליש גופא ווי אויף די אַרומיגע מעדק פערשפּרייט אין די טויזענדער פלוג-בלעטלעך, פול מיט העסליכען גיפטיגען אַנטיסעמיטישען העץ-מאַטעריאַל. אויף די פלוג-בלעטלעך געפינט זיך אויך אַ בילד, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר אַ יוד, וואָס פיהרט אַ פּוילישען אַרבייטער מיט אַ קייט בײַ ייִדער נאָז.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט אַ דעלעגאַציע פון צענטראַלען קליינהענדלער-פערבאַנד, די ה"ה: פּרעזעס אַדוו. זונדעלעוויטש און דירעקטאָר ד. בערלינער אינטערווענירט אין אינערן-מיניסטעריום און בײַלעגענדיג אַ רייהע מאַטעריאַלען צוזאַמען מיט אַ רשימה פון די געליטענע, ווי אויך אַנ'אָפשריפט פון די פלוג-בלעטלעך, האָט די דעלעגאַציע געבעטען:

1) אויספאָרשען די פאָרגעקומענע געשעהענישען אין פּניעוו און צוציהען די שולדיגע צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

2) פערזיכערן די קליינהענדלער פולע רוה צו קענען פיהרען זייער האַנדעל אויף די מערק אין פּויזנער געגענד.

3) צוציהען די מחברים פון אַנטיסעמיטישען אויפרוף, ווי אויך די דרוקערײַ „דרוקאַרניא קאַליסקאַ” צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

אין רעזולטאַט פון דער אינטערווענץ האָט דאָס אינערן-מיניסטעריום צוגעזאָגט תיכף די אויבענדער מאָהנטע ענינים אויסצופאָרשען און די שולדיגע צו ציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט. (יט"א)

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פּרייזען

בעהמט אָן די דרוקעריי פון

„נײַעם פאָלקסבלאַט”

די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאַנדערגעקלעבט איבער דער שטאָט.

א גרויס לאַגער-הויז אין לאָנדאָן איז איינגעפאַלען אויף אַ רעטזעלהאַפטען אופן.

פּייערונג צום אָנדענק פון יודישע פרייהייטס-קעמפער אין אַמעריקא

ניו-יאָרק. (יט"א) די ליגע פון שפּאַניש-פּאָרטוגעזישע סינאַגאָגען אין ניו-יאָרק האָט אָפּגעהאַלטען אַנ'אָנדענקונגס-פייערונג אויפ'ן קבר פון 15 יודישע פּאַטריאָטען, וואָס האָבען זיך פערדינט געמאַכט אין די אַמעריקאַנישע פרייהייטס-קאַמפען. דער קבר געפינט זיך אויף דעם עלטסטען יודישען בית-עולם אין אַמעריקא.

דריי יאָהר פעסטונג

האָט בעקומען די מערדערין פון דעם סוחר באַי

וואַרשא, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די מערדערין פון דעם סוחר באַי, די פירשטין האַראַניעצקא האָט געבעטען בעקומען צוגע'משפט פון געריכט — 3 יאָהר פעסטונג, אַלס אַ שטראָף פאַר'ן בעגיין אַ מאָרד אין אַנ'אויפגערייצטען פּסיכישען צושטאַנד, וואָס איז אַרויסגערופען געוואָרען דורך אַ שווערער פּערזענליכער בעליידיגונג.

עס איז אויך צוגע'משפט געוואָרען, אַז באַי'ס קינדער דאַרפען בעקומען 200 זל. חודש'ליכע אַלימענטען ביז זיי וועלען ווערען פול-יעהריג.

זעלבסטמאָרד פון אַנ'אַלטען יודישען באַנקיר אין ניו-יאָרק

ניו-יאָרק, (י.ט.א.) א דערשאָסענעם מיט א קויל אין האַרצען האָט מען געפונען אין זײַן באַד-צימער דעם 67 יעהריגען יודישען באַנקיר עדוואַרדס ס. שטיינאַם, א געוועזענער אַקציאָנער פון דער בעריהמטער באַנק „קוהן, לעב און קאָמפּ.” פון דער דאָזיגער באַנק האָט שטיינאַם זיך בעהאַט צוריקגעצויגען מיט 4 יאָהר צוריק. די לעצטע עטליכע יאָהר איז ער געווען פערבונדען מיט א רייהע פינאַנץ-אינסטיטוציעס. די פאַמיליע פון זעלבסטמערדער פערזיכערט, אז ער האָט נישט געליטען קיין פינאַנציעלע שוועריגקייטען און אז די סבה פון זײַן זעלבסטמאָרד איז וואַהרשײַנליך געוועזען דאָס אָפּגעשוואַכטע געזונד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

גאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה.

און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער.

קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאָמפּ. עלעקטרישער היייל-קאַבינעט ראַסטעמיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר גור קינדער און פרויען

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

- בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

לאדז, 8 יוני 1932

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 8 יוני 1932

שנאה
און געשעפט

ווען דער האלב־משוגענער פאנאטיקער ד״ר גארגולאוו האט 5 מאל נאכאנאנד געשאסען אויף דעם „גאט די בשמה שולדיגען“ דומערן, דעם פרעזי־דענט פון דער פראנצויזישער רעפובליק, האט זיך יערער נישט־ווילענדיג גלייך געמוזט ווערקשטעלען די קשיא: הלמאי? וואס איז דא געשעהען?

דאכט זיך, פראנקרייך האט מיט אוא פזרנות־דיגער גאסטפריינדליכקייט אריינגעלאזען צו זיך די רוסישע עמיגראציע, געגעבען איהר אזיל־רעכט, גע־לאזט פערדינען א גראשען, דערשלאגען זיך צו א תכלית, אפילו געלאזט פריי זיך ענטוויקלען די רוסישע מאנארכיסטישע ארגאניזאציעס, ארויסגעבען צייטונגען — און פלוצלונג אזא מין שענדליכער מארד!

ווען מ'האט גארגולאוו געשטעלט די ערשטע פראגע: צוליב וואס האט ער געשאסען דומערן? — איז געפאלען די תשובה:

פראנקרייך איז צו גוט מיט ססס״ר, זי שטיצט איהר, איז מיט איהר אין א שטענדיגען קאנטאקט מיט די „פעראומגליקער“ און „שונאים“ פון אונזער פאטערלאנד. זאל אט דער שאס זיין א דראהענדער מעמענטא אויף להבא!..

איז עס טאקע אזוי ווי גארגולאוו זאגט, צי נישט? האט טאקע פראנקרייך פערגעסען אן אלצ דינג, אן אלע איהרע התחייבותן און „סימפאטיעס“ כלפי דעם רוסלאנד פון ניקאלאי דעם 2־טען און פערבונדען זיך מיט די „רויטע“?

וואס איז דא פארט געשעהען?

גארגולאוו איז אפשר א קראנקער מענש, אבער אינגאנצען פון וועג האט ער פארט נישט גערעדט.

דער „רויטער האנדעל“ מיט מאסקווע האט זיך איצט אזוי פונאנדער־געבליהט אין פראנקרייך. די צעהנדליגער שיפען מיט די פלאטער־ענדיגע רויטע פאהנען קומען אזוי אפט אן אין מארסעל. או פאר'ן אויג פון דעם פשוטען מענשען ־מכל שכן פאר'ן פאנאטישען שונא אלא גארגולאוו קומט אויס, אז פראנקרייך האט מיאוס פערראטען.

מ'דארף אבער פערשטיין און וויסען, אז דער־ווייל האט נאר דער גייעג נאך ביזנעס און בעסערע קאניונקטורען געטריבען די אנפיהרענדע מלוכה־מענער פון דעם קאפיטאליסטישען רענטע־לאנד צו שליסען א האנדעלס־אפמאך מיט די מושלים פון קרעמל. אמת, אז פון האנדעל, פונ'ם גראשען ביז צו פאליטיק איז טאקע היינטיגע צייטען נאר איין שפאן. אבער צו קורצזיכטיג וואלט פונדעסטוועגען זיין יענער פאליטיקער, וועלכער וואלט וועלען בעשטיין אויף זיין טעות, אז פראנקרייך וואלט זיך שוין איצט פערבונדען פאליטיש מיט'ן ראטען־פערבאנד...

דערווייל, ווי געזאגט, איז עס נאך צו טריהה־צייטיק, הגם ס'איז נישט אויסגעשלאסען אויף דער ווייטער צוקונפט...

ס'וואלט אבער נישט געשאדט דרך־אגב צו איבערגעבען וועגען זעהר אנ'אינטערעסאנטער דער־שיינונג, וועלכע איז דער־רייטער עפענטליכקייט ווייניגער בעקאנט:

אין דער עלעגאנט־רוישיקער וועלט־שטאט פא ריז האט זיך פאר דער צייט אויסגעהאדעוועט א ספעציעלע קאטעגאריע פון פראנטען, וועלכע טריי־בען א פערשיכורענדען לוקסוס־לעבען אויפ'ן חשבון פון דער. פארשטעהענדיגער איבערקעהרעניש אין ראטען־פערבאנד, דאס הייסט, א'ויפ'ן חשבון פון לעתיד לבא.

ווער זענען עס אט די פראנטען?

רוסישע עמיגראנטען פון אמת'ן אפפאל די ברודיגע נפשות, די שפעקוליאנטען, די „פאדאנקעס“, ווי טוען אפ בס״ה איין קליינגקייט: פון צייט צו צייט ווערען לאנסירט דורך די צייטונגען און אזוי אויך פון מויל צו מויל „עקסטרא־ידיעות“ פון „העכסט בעגלויבטע קוועלען“ וועגען באנקראט פון דעם קאמוניזם אין רוסלאנד. און דאס איז נישט קיין קליינגקייט, ווארום רוסלאנד האנדעלט מיט פראנ־צויזישע סוחרים דער עיקר אויף וועקסלען (פער־שטעהט זיך מיט א זשירע פון דער רעגירונג). ווי באר ס'הויבט זיך אן צו טומלען אין די צייטונגען (און דער ענין ווערט געמאכט קונציק!) וועגען קראך פון די איצטיגע רוס. מושלים, אזוי כאפט אן א שרעק דעם פראנצויזישען ראנטיע און ער לויפט העגדוס־פענדוס אפזעצען די באלשעוויסטישע וועקסלען אדער פערקויפען איהם בחצי חנם. אט די אלע ווילדע מציאות האנדעלט עס איין און ווערט נתעשר נישט קיין אנדערער ווי דער „פאטריאטישער“ רוסי־שער עמיגראנט.

דער פראנצויזישער סוחר ווערט אבער פון טאג אלץ ווייניגער נאאיוו, ער גלויבט שוין מעהר נישט די באבא־מעשיות וועגען דער גסיסה פון די „רויטע“ און דא קומט דער „שאס“ פון משוגענעם פאטריאט ד״ר גארגולאוו... ווייל דערווייל האנדעלט פראנק־רייך שטארק מיט די „רויטע“.

ז. ס.

פאניק צווישען די בעסאראבער יודען
ווייטערע איינצעלהייטען וועגען די אינקוויזיציאנס־מעטאדען פון די סיגוראנצא

בוקארעשט, (י.ט.א.) דעפוטאט מיכאל לאנדאו, וועלכער איז אנגעקומען קיין בוקארעשט, האט ערקלערט, אז זיין פערזענליכע אויספארשונג איז קרייז כאטין האט בעשטעטיגט די פריהערדיגע אינפארמאציעס וועגען דער אנווענדונג פון אינק־וויזיטארישע מעטאדען דורך דער לאקאלער מאכט געגען פאלש אין קאמוניזם בעשולדיגטע יודען. די יודישע בעפעלקערונג אין כאטין, יעדיניעץ און אנדערע שטעט פון דעם דאזיגען קרייז לעבט אין פאניק. הגם אין דעם קרייז איז קיין בעלאגערונגס־צושטאנד נישט פראקלאמירט געווארען, דאך וואגען נישט די יודען צו בעווייזען זיך אין די גאסען אין גרופעס צו צוויי אדער דריי פערזאן.

פיהרענדע יודישע פערזענליכקייטען פון דער דאזיגער געגענד האבען מיטגעטיילט דעם דעפ. לאנדאו, אז אלע אין דער לעצטער צייט ארעס־טירטע יודען זענען געווארען אויסגעזעצט אויף גרויזאמע מיסהאנדלונגען, נאך איידער עס איז גע־ווען זייער פערפיהרט געווארען, וועלכע עס איז אויספארשונג. די ארעסטירטע יודען האט מען צופיס אין שווערע קייטען געטריבען קיין כאטין. אין אלע דערפער, דורך וועלכע מען האט געפיהרט די ארעסטירטע, האבען די זשאנדארמען אויף זיי אנגעוויזען די פויערים אלס אויף „די לייט, וואס פערראטען אונזער לאנד“. אויף אזא אופן האבען אממליכע ארגאנען געפרובט ארויסצורופען צווישען די פויערים א יודען־פיינדליכע שטימונג.

דער פרעפעקט פון כאטין זשורזשובעאנו, האט זיך אפגעזאגט אויסצוהערען די טענות פון א יודישער דעפוטאציע פון אנגעזעהענע בירגער בראש מיט'ן אדוו. קרואטארו פון יעדיניעץ, וועל־כע האט ביי איהם געוואלט אינטערווענירען געגען די גרויזאמע מעטאדען פון דער זשאנדארמעריע. אנשטאט אויסצוהערען די דעלעגאציע האט דער פרעפעקט פאר איהר געהאלטען א מין מוסר־דרשה און נישט געקארגט קיין שטראף־רייד, פארוואס זי פערנעמט זיך בכלל מיט אזעלכע זאכען.

דער זשאנדארם כיטיגא, וועלכער האט זיך בעטייליגט אין דער פייניגונג פון שמשון ברוינ־שטיין, איז א שרעק־פיגור פון דער בעפעלקערונג אין גאנצען קרייז צוליב זיינע סאדיסטישע נייגונ־גען. כדי צו פייניגען ב'וינשטיינען האט מען איהם ספעציעל אראפגעבראכט פון טרינקא, וואס געפינט זיך 16 קילאמעטער פון יעדיניעץ. אנגע־פרעגט דורך דעפ. לאנדאו, פארוואס איז ער זיך אויף אזא גרויזאמען אופן בעגאנגען מיט ברוינ־שטיינען, האט כיטיגא געענטפערט, אז ער האט עס געטון אויף דעם אויסדריקליכען בעפעהל פון זיין פארגעזעצטען, דעם קאפיטאן פאניסוארא. מיט איינגע שעה פריהער האט קאפיטאן פאניסוארא בעפוילען דעם זשאנדארם באבעי צו פייניגען דעם אונשולדיג ארעסטירטען יודישען האלץ־סוחר לודמער.

ווען באבעי, וועלכער האט לודמער'ן גע־קענט אלס עהרליכען סוחר, האט געמאכט איינ־ווענדונגען געגען דעם דאזיגען בעפעהל, איז ער צוזאמען מיט'ן סוחר לודמער גרויזאם צושלאגען געווארען דורך פאניסוארא. כיטינא האט צוגעגעבען אז ער אליין האט מורא געהאט, דאס אויב ער וועט נישט אויספיהרען פאניסואראס בעפעהל, וועט מען איהם אויך שלאגען.

דעפ. לאנדאו גיט נאך איבער וועגען פיל אנדערע פאלען פון ארעסטירטע, און פייניגען אויף א רוצחישען אופן אונשולדיגע יודען און אויספרעסען פון זיי געלד. אזעלכע פאלען זענען דא הונדערטער. די מעהרהייט פאלען בלייבט אבער נישט בעקאנט און קומט נישט אין דער עפענטליכקייט מחמת דער מורא פון דער טעראָ־ריזירטער יודישער בעפעלקערונג.

דער פערפייניגטער שמשון ברוינשטיין איז אין א האפנונגסלאזען צושטאנד געבראכט געווא־רען אין שפיטאל אין טשערנאוויץ, ווי מען האט איבער איהם אויסגעפיהרט איינגע אפעראציעס. מיט דעם ברוינשטיין־פאל האט זיך די פראקורא־טור פעראינטערעסירט ערשט נאך דעם, ווי וועגען דעם ענין האבען זיך בעוויזען די י.ט.א.־בעריכטען אין דער אויסלענדישער פרעסע.

אין נאמען פון יודישען פארלאמענט־קלוב האט דעפ. מיכאל לאנדאו פארגעשטעלט דער רע־גירונג אנ'אויספיהרליכען מעמאריאל וועגען דעם ברוינשטיין־פאל.

העריא — דער נייער פראנצויזישער פרעמיער
זיין קאריערע אלס פאליטיקער און שריפטשטעלער

דער נייער פראנצויזישער פרעמיער עדואר העריא איז שוין צום צווייטען מאל ארויס אלס זיגער ביי די וואהלען צום פארלאמענט און שוין צום צווייטען מאל שטעלט ער זיך בראש פון דער פראנצויזישער רעגירונג. ווען די ראדיקאלען האבען אינאיינעם מיט די סאציאליסטען אין יאהר 1924 צוקלאפט דעם „נאציאנאלען בלאק“, האבען אלע מיט גרויס אונרוהיגקייט ערווארט דעם קאבינעט פון העריאן, ווייל דעמאלט איז ער נאך געווען אנ'אומבעקאנטע פאליטישע פיגור. איצט ווייס מען ווער ער איז און וואס מ'קאן פון איהם ערווארטען.

העריא געהערט צו די מענשען, וואס האבען זיך דורכגעשלאגען א וועג אין לעבען און אין דער פאליטיק א דאנק זייערע אייגענע פעהיגקייטען און קענטעניסען. אליין איז ער א זוהן פון אנ'ארימען קאלאניאלען אפיציר און גאר יונג האט ער אנגע־וואוירען די עלטערן. ער האט געקריגען א מלוכה־סטיפענדיום און געקומען קיין פאריז שטודירען. דא האט ער באלד געצויגען אויף זיך די אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט מיט זיינע פעהיגקייטען און איז געווארען דער ערשטער שילער אין דער שולע, האט ער אנגעשריבען א סצענישע זאך, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען דורך זיינע חברים אין דער שולע און די צייטונג „לע טאן“ האט וועגען דער זאך אנגעשריבען א בעגייסטערטע רעצענזיע.

נאכ'ן ענדיגען די מיטעל־שול און די א. נ. „עקאל נארמאל“, וואו עס ווערען אויסגעבילדעט די בעסטע פראנצויזישע פעדאגאגען, איז העריא געווארען גימנאזיאל־לעהרער אין א קליין שטעטל אין ברעטאן און אלט זייענדיג 27 יאהר, איז ער אריבערגעטראגען געווארען אלס לעהרער קיין ליאן. צו 29 יאהר איז ער געווארען מיטגליד פון ליאנער שטאט־ראט, צו 33 יאהר ליאנער בירגערמייסטער (מער) און צו פערציג יאהר סענאטאר. אלס בירגער־מייסטער פון ליאן האט העריא ענטוויקלט אנ'־אלזייטיגע און פרוכטבארע טעטיגקייט און האט פערוואנדעלט די שטאטישע פערוואלטונג אין א מוסטערהאפטע אין גאנץ פראנקרייך. ער האט פיל אויפגעטון אויפ'ן געביט פון בעקעמפען פערשידענע קראנקהייטען אין דער שטאט, האט איינגעארדענט שטאטישע אויסשטעלונגען און איז געווארען דער פארקעמפער פון נייע שטרעמונגען אויפ'ן געביט פון זעלבסטפערוואלטונגס־אדמיניסטראציע.

זייענדיג זעהר שטארק פערנומען אלס בירגערמייסטער און פאליטיקער, האט אבער העריא שטענדיג געפונען צייט אויף צו בעשעפטיגען זיך מיט דער ליטעראטור און מיט פראגען פון קונסט און פילאזאפיע. פאר צוויי ארבייטען, דהיינו, וועגען פילאזאף פילאן און וועגען דער יודישער שול אין אלעקסאנדריען האט ער בעקומען פרעמיעס פון דער פראנצויזישער וויסענשאפטליכער אקאדעמיע זיין בוך „פרוי רעקאמיע און איהרע פריינד“ איז זעהר פאפולער. העריא האט אויך אנגעשריבען א בוך וועגען בעטהאווענען, האט געהאלטען פארלע־זונגען וועגען רובענס'ן, רעמבראנדט'ן, וועגען געטע'ן, מיט איין ווארט, דער קרייז פון זיינע גייס־טיגע אינטערעסען איז אויסערגעוועהנליך ברייט.

פאר'ן קריג איז העריא געווען א הייסער אנהענגער פון פראנקרייכס דערנעהנטערונג מיט דייטשלאנד. נאכ'ן קריג האט ער לכתחילה גענומען אנטייל אין די וואהלען צום פארלאמענט אינאיי־נעם מיט קלעמאנסא און מיליעראן און זייער נא־ציאנאלען בלאק. ער האט אבער אינגיכען אוועק־געווארפען זיינע פאליטישע פערבינדעטע און נאכ'ן זיג פון די לינקע ביי די וואהלען אין יאהר 1924 האט ער געבילדעט זיין ערשטען קאבינעט און איז געווארען אינאיינעם מיט מאקדאנאלדן דער שעפער פון א.נ. גענפער פראטאקאל.

העריא איז אויך איצט א פאציפיסט און אנ'אויפריכטיגער דעמאקראט, אבער אין דער אוי־סערליכער פאליטיק שטעהט ער אויפ'ן באדען פון די עקזיסטירענדע טראקטאטען און איז געגען וועלכער עס איז נישט רעוויזיע זייערע, ווייל ער האלט, אז א רעוויזיע פון די טראקטאטען וואלט געווען זעהר געפעהרליך פאר'ן שלום.

לאיד דזשארדזש ווערט בעשולדיגט,
אז א דאנק איהם איז דערשאסען געווארען צאר ניקאלײ

מיסיס קלאולינג, די טאכטער פון פערשטאר־בענעם געוו. ענגלישען באטשאפטער אין פעטער־בורג, סער דזשארדזש ביוקענען, האט נאר וואס ארויסגעלאזט א בוך א. נ. „דער אונטערגאנג פון א אימפעריע“. אין דאזיגען בוך רוקט די פרוי קלאולינג אפען ארויס די בעשולדיגונג געגען לאיד דזשארדזשן, אז ער איז אינדירעקט שולדיג אין טראגישען טויט פון צאר ניקאלײ און זיין פאמיליע, וועלכע זענען, ווי בעקאנט, דערשאסען געווארען דורך די באלשעוויקעס אין יעקאטערינבורג. אט וואס עס דערצעהלט די פרוי קלאולינג.

אין פעטערבורג זענען אנגעקומען געוואַ־רען אלע מיטלען, כדי ארויסצופיהרען די צארישע פאמיליע קיין ענגלאנד. א דאנק דער אינטערווענץ פון א נייטראלער מלוכה איז געלונגען זיך צו דערשלאגען פון דייטשלאנד די הסכמה אדורכצולאזען דעם קרייצער, אויף וועלכען דער צאר און זיין פאמיליע האבען געזאלט פערלאזען רוסלאנד.

אלץ איז שוין געווען פערטיג, און פלוצים איז אנגעקומען א דעפעשע פון ענגלאנד. ווע ביוקענען האט די דעפעשע איבערגעלייענט, איז ער געווארען בלאס. אויף דער פראגע פון זיין פרוי, וואס עס האט פאסירט האט ער געענטפערט:

— שלעכטע ידיעות פון ענגלאנד. אין לאנ־דאן זאגט מען זיך אפ אויפצונעהמען דעם צאר און זיין פאמיליע.

שפעטער, דערצעהלט ביוקענען'ס טאכטער, זענען מיר געוואויר געווארען פון פאטער, אז לאיד דזשארדזש איז געווען ענטשידען געגען ברענגען דעם צאר קיין ענגלאנד. ער האט איבערצייגט דעם קעניג דזשארדזש, אז די ענגלישע עפענטליכע מיינונג איז געגען דעם, אז ניקאלײ זאל קומען קיין ענגלאנד.

אין זיינע ערינערונגען האט ביוקענען מיט קיין ווארט נישט דערמאנט וועגען דער דעפעשע פון לאיד דזשארדזש'ן. מיסיס קלאולינג פערזיכערט אז דאס איז געשעהן א דאנק דעם דרוק פון דער ענגלישער רעגירונג, וועלכע האט געדראהט דעם געוועזענעם באטשאפטער, אז בעת ער וועט בלויז א ווארט דערמאנען וועגען דעם גאנצען ענין, וועט ביי איהם צוגענומען ווערען זיין פענסיע. ביוקענען ווידער איז א דאנק דער רוסישער רעוואלוציע געווען אינגאנצען רואינירט און ער האט געמוזט פאלגען דעם בעפעהל.

איצט האט זיין טאכטער, וועלכע איז נישט געבונדען [illegible] ווארט פון איהר פאטער [illegible] בעשלא־סען צו רעהאביליטירען דעם אנדענק פון פאטער, וועלכען מ'האט שוין נישט איינמאל פארגעווארפען אז ר'האט גארנישט געטון אויף צו ראטעווען דעם צאר און זיין פאמיליע.

ווען מ'האט לאיד דזשארדזש'ן געפרעגט, וואס ער זאגט וועגען די רעוועלאציעס פון דער פרוי קלאולינג, האט ער א צוק געטון מיט די אקסלען און גארנישט געענטפערט.

א לאנגיעריגער
מיליטער־בעאמטער
שרייבט ערלעדיגט אין אלע מיליטער־זאכען
ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר
איינציגע שפייזערס
מאן
פעטריקאווער 10

ווען מ'שמועסט מלחמה

איז די פרוי נישט אנדערש, ווי דער מאַן

וואָס וועט זיין די ראָל פון דער פרוי אין דער שפּאַנדיגער מלחמה? היינטיגע צייטען שטעהען מיר יעדען טאָג אויפ'ן שוועל פון מלחמה.

און דערפאַר פרעגט זיך טאַקע די וועלט. וואָס וועט זיין די ראָל פון דער פרוי אין דער קומענדיגער מלחמה?

מיט צוויי צעהנדליג יאָהר צוריק וואָלט גאָר קיינעם נישט איינגעפאַלען אַזאַ פראַגע. די פרוי איז געווען אַ פּאַסיווער טייל אין דער געזעלשאַפט, זי האָט אין לעבען קיין אַנטייל נישט גענומען. ס'איז געווען אַ מענערישער וועלט און די פרוי איז געזעלשאַפטליך געווען די בעהערשטע, איצט איז אַנדערש: די פרוי בעטייליגט זיך אין אַלע צווייגען פון לעבען. זי איז אַריינגעדרונגען אין דער אינדוסטריע, זי איז פּאָליטיש געוואָרען אַ פאַקטאָר, זי זאָגט אַ ברייטע דעה אין עקאָנאָמישען און פּאָליטישען לעבען.

ס'איז אָבער פאָרט געבליבען דער בעזונדערער פרויען־שטריך בנוגע מלחמה, וועלכער בעאומרוהיגט די וועלט, מיט אַלע ענדערונגען, וואָס די פרוי איז דורכגעגאַנגען די לעצטע יאָהרען, איז זי דאָך געבליבען די צאַרטערע, די האַרציגערע בעשעפעניש אויף אונזער וועלטעל, דערצו נאָך געבוירט זי די קינדער און זי כאָוועט זיי אויף און איהר ליבע צו די קינדער איז אַן'אינטימערע, אַפילו אַ פּרימיטיווערע, ווי דעם מאַנ'ס. פרעגט זיך טאַקע: ווי וועט זיין די ראָל פון דער פרוי אין דער קומענדיגער מלחמה?

די מיינונגען וועגען דעם זענען שאַרף צוטיילט. איינגיגע האַלטען, אַז די פרוי וועט אין דער קומענדיגער מלחמה זיין אַקטיוו בעטייליגט. עס וועלען געשאַפען ווערען בעזונדערע פרויען־באַטאַליאָנען, וואָס וועלען גלייך מיט די מענער־סאָלדאַטען אַנטייל נעמען אין די שלאַכטען. אַ ביישפּיל ברענגט מען פון די לעצטע שלאַכטען אין כינא, אין טשאַפּעי, למשל זענען כינעזישע פרויען געשטאַנען אין די אָקאָפּעס און פערטיידיגט די פּאָזיציעס געגען יאַפּאַנישען אָנגריף מיט דער אייגענער העלדישקייט, ווי די מענער, די כינעזער האָבען פערטיידיגט טשאַפּעי מיט אויסערגעוועהנליכער גבורה. קריגס־עקספּערטען זאָגען, אַז אַזאַ העלדישקייט ווי די כינעזער האָבען אַרויסגעוויזען ביי טשאַפּעי, האָט מען געזעהען בלויז ביי ווערדען, ווען די פראַנצויזען האָבען געקעמפט געגען די דייטשען, די כינעזישע פרויען האָבען זיך אַקטיוו בעטייליגט אין איינער פון די פּאַטעטישסטע שלאַכטען, וואָס די וועלט האָט איבערגעלעבט, זייער מוט איז געווען נישט שוואַכער, ווי ביי די מענער, אפשר נאָך העכער, אידבערגעגעבענער און איינגעשפּאַנטער.

הייסט עס, אַז די פרוי איז פעהיג צו נעמען אַן'אַקטיווען אַנטייל אין דער מלחמה. פאַרוואָס זשע זאָלען אויך אונזערע פרויען, למשל, נישט געהן אויף דעם שלאַכטפעלד ווי די כינעזישע?

ווייזען אָבער אָן אַנדערע, אַז ס'איז דאָ אַ גרויסער אונטערשיד צווישען די אַזיאַטישע פרויען און די איראָפּעאישע. די ערשטע זענען בכלל רויער, אַרבייטסזאַמער, פערהאַרטעוועטער, די איראָפּעאישע פרויען זענען מעהר אידעאַל און זיי שטעהען העכער אין זייער פּאָליטישער דערציהונג. אַפילו רוסלאַנד איז אין דער הינזיכט אַנדערש ווי מערב־איראָפּע און אַמעריקא. דאָרט האָט געקענט געשאַפען ווערען דער בערימטער פרויען־באַטאַליאָן באַלד נאָך דער רעוואָלוציע, ווייל די פּויערטעס זענען אַ שווער אַרבייטענדיגער עלעמענט. אין כינא און רוסלאַנד איז כלל נישט נויטיג געווען קיין פרוי־ען־רעכט, כדי די פרוי זאָל זיין אַקטיוו אין קריג און אין איראָפּע וועט די פרויען־רעכט נישט העלפען.

די פרוי, הייסט עס, וועט ווייטער בלייבען ביי איהר אַלטער ראָל וואָס זי האָט אַלע מאָל גענומען אויף זיך אין קריגס־צייט: העלפען אין דער היים, אַרבייטען אין די שפּיטעלער, צוקומען צום קריגס־פראָנט בלויז ווי אַ שוועסטער מיט געוועהר אין האַנט, ווי עס טוט דער מאַן.

פון דער אַנדערער זייט אָבער האָבען מיר אַ פאַקט פון וועלכען מיר קענען אַ סך לערנען: אין וואַשינגטאָן האָט זיך לעצטען זומער געגרינדעט אַ עסקאַדראָן פרויען־לופט־פליהער, וואָס אָפיציעל איז ער בלויז צו דערציהען פרויען פאַר דער „לופט־טיגער" פּראָפעסיע, אָבער אומאָפיציעל שטעלט ער זיך אַ סך ווייטערע צילען. די פיהרער פון דעם עסקאַדראָן האָבען שוין אַרויסגעלאָזט די קאָך פון זאַק: אַז אין קריגס־צייט וועלען זיי דינען דעם לאַנד אַקטיוו, אַז זיי גרייטען זיך צו זיין בעטייליגט אין מלחמה.

מיט דעם ערשטען טייל פון דער פראַגע זענען מיר נאָך נישט זיכער, וויכטיגער אָבער איז די צווייטע טייל. צי וועט די פרוי ווירקען פּאָליטיש געגען מלחמה? דאָס הייסט, אַז אַזוי ווי מיר האַלטען די פרוי יפאַר מעהר הומאַניסטיש און אַזוי ווי מיר גלויבען אַז די פרוי איז בטבע געגען בלוט־פערגיסונג, בפרט, ווען עס וועט זיך האַנדלען וועגען איהרע אייגענע קינדער, וואָס זי האָט אויסגעטראָגען און אויפגעכאָוועט מיט אַזוי פיל קרבנות — צי וועט די פרוי אויסנוצען איהר שטימרעכט פון שטערען רעגירונגען פיהרען מלחמות?

די בעקאַנטע שרייבערין קעטהלין נאָריס האַלט, אַז ס'איז די פליכט פון דער פרוי נישט צו דערלאָזען מעהר קיין מלחמות. זי פאָדערט, אַז עס זאָל דורכגעפיהרט ווערען אמבאַסאַדאָרס האַיטענס פּלאַן, נאָך וועלכען אַ רעגירונג זאָל נישט דערקלערען קיין קריג אָהן אַ פאָלקס־רעפערענדום. נישט די רעגירונג זאָל ערקלערען קריג, נאָר דאָס גאַנצע פאָלק, ווייל דאָס גאַנצע פאָלק, דאַרף אָפּגעבען די זיהן אויף די שלאַכטפעלדער. אויב אַזאַ געזעץ זאָל דורכגעפיהרט ווערען, מיינט פרוי נאָריס, אַז די פרוי וועט מיט איהר שטים קיינמאָל נישט דערלאָזען קיין מלחמה. אויף די מענער פערלאָזט זי זיך נישט, ווייל די מענער האָבען בכלל ליב געשלעגען. די פרוי אָבער וועט אין דער גרעסטער מעהרהייט שטימען געגען קריג.

אַן'אינטערעסאַנטען געדאַנק זאָגט די שרייבערין דערביי אַרויס. די פרוי וועט בעווייזען, אַז עס זענען [illegible] אַנדערע מיטלען צו בעקעמפען דעם שונא און עס זענען כלל נישט נויטיג [illegible] בלוטיגע שלאַכטען. דאָס בעסטע מיטעל איז עקאָנאָמישער באָיקאָט וואָס די פרוי קען דורכפיהרען אַ סך ווירקזאַמער, ווי דער מאַן.

די פרוי, הייסט עס, ווען זי איז איצט גלייכבערעכטיגט פּאָליטיש, קען נישט דערלאָזען, אַז פעלקער זאָלען זיך אויסמאָרדען איינע די אַנדערע אויף אַ געזעצליכען אופן. צו דעם איז אָבער נויטיג, אַז נישט די רעגירונג זאָל ערקלערען קריג, נאָר דאָס פאָלק אַליין.

די מיינונג, וואָס פרוי נאָריס האָט אַרויסגעזאָגט, איז אַן'אינטערעסאַנטע, אָבער ווייט נישט אַלע פרויען זענען מיט איהם מסכים. דאָס הייסט איינגענטליך, אַז עס איז נישטאָ קיין אונטערשיד צווישען דער פרוי און דעם מאַן בנוגע מלחמה און פּאַטריאָטיזם.

די פרוי איז נישט אַנדערש פונ'ם מאַן, און זאָל היינט אויסברעכען אַ מלחמה, וועט די פרוי נישט רעאַגירען אויף איהר אַנדערש פונ'ם מאַן.

ש. פּעשסעם.

יודישע אַנערקענונג פאַר ד"ר ברינינג

בערלין (יט"א) דער דירעקטאָר פון „צענטראַל־פעראיין" ד"ר לודוויג האָלענדער פערעפענטליכט אין אפיציעלען אָרגאַן פון פעראיין „צענטראַל פעראיין־צייטונג" אַן'ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט אויסגעדריקט דער דאַנק פון דייטשען יודענטום פאַר דעם דעמיסיאָנירטען פרעמיער ד"ר ברינינג. אין דער ערקלערונג ווערט געזאָגט צו. אַנד.:

דאָס דייטשע יודענטום איז שולדיג אַ גרויסען חוב פון דאַנקבאַרקייט און אַנערקענונג דעם ד"ר בריניג, וועלכער האָט שטענדיג געשטרעבט איינצוהאַלטען שלום אין לאַנד, אָבהיטען דאָס געזעץ און אָרדנונג, בעשיצען די קאָנסטיטוציע און איינהאַלטען דעם פּרינציפּ פון גלייכקייט פון די רעכטע פון אַלע דייטשע בירגער.

אנטיסעמיטישע אנפאַלען אויף דער ווינער טעכנישער הויכשול

ווין (יט"א) אויף דער טעכנישער הויכשול אין ווין זענען אויסגעבראָכען אַנטיסעמיטישע אומרוהען. די האַקענקרייץ־סטודענטען האָבען זיך גע־וואָרפען אויף די סאָציאַליסטישע און יודישע סטודענטען און זיי גענומען שלאָגען. דער רעקטאָר האָט גענומען אונטער זיין שוץ די יודישע סטודענטען און זיי אַרויסבעגלייט פון דער הויכשול ביז צום טויער. ווען ער האָט זיי פערלאָזען, זענען זיי ווידער בעפאַלען געוואָרען דורך די אַנטיסעמיטען. די פּאָליציי האָט געמוזט עטליכע מאָל איינמישען זיך, ערשט צו מיטאָג איז געלונגען צו רייכען דאָס שלאָגען די רוה.

ביהנע־קינסטלער אין פּרייסען מוזען בעווייזען,

אַז זיי זענען נישט קיין יודען...

בערלין (יט"א) די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פראַקציע אין פּרייסישען לאַנדטאָג האָט אַריינגעטראָגען אַ געזעץ־פּראָיעקט, וואָס זעהט פאָר, אַז להבא זאָלען אויף די מלוכה־סצענעס נישט טאָרען בעשעפטיגט ווערען קינסטלער, וואָס זענען נישט „דייטש שטאַמיג". עקזיסטירענדע אָפּמאַכען מיט אַזעלכע קינסטלער זאָלען להבא נישט בעגייט ווערען. ווייטער זעהט פאָר דער פּראָיעקט, אַז דער לאַנדטאָג זאָל קאָנען פערווערען די אויפפיהרונג פון בעזונדערע טעאַטער־שטיק, וועלכע ער וועט אָנערקענען אַלס „אַנטי־נאַציאָנאַל" אָדער „פּאַציפיסטיש".

די ליגקע פּרעסע טיילט מיט, אַז שוין איצט ווערט אין פיל פּראָווינץ־שטעט פּראַקטיצירט, אַז טעאַטער־דירעקטאָרען פאָדערען פון די אַרטיסטען, מיט וועלכע זיי ווילען אָפּשליסען קאָנטראַקטען, צו בעווייזען, אַז זיי זענען נישט פון יודישער אָבשטאַמונג. עס האַנדעלט זיך וועגען די שטאָטישע טעאַטערען, וואָס ווערען אויסגעהאַלטען פון עפענטליכע פאָנדען.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–2 און 5–9 אָוונד.
בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען.

די פערפלייצונג ביי דעסוי

מ'בעמיהט זיך צו ראַטעווען דעם היי־שניט

בער לעפּ

דערצעהלונג פון י. ל. בערג

אַ גאַנצע נאַכט איז בער לעפּ געווען אין שטאַל ביי זיין קאַשטאַנעק, איהם געגלעט, געטרייסט, און איהם געגעבען צו פערשטיין, וואָס פאַר אַ גרויסע שליחות עס וואַרט אויף איהם, אַז ער וועט זיך דערמיט קויפען עולם הבא און זיצען מיט די צדיקים אין גן עדן.

קאַשטאַן האָט אויף אַלעס צוגעשאָקעלט מיט זיין גרויסען קאָפּ, ווי ער וואָלט אויף אַלעס מסכים געווען...

האָט זיך בער לעפּ דערמאָנט, אַז עס איז שוין אַמאָל געשעהען אַזאַ געשיכטע, אַז דער „רייבישטער" האָט געהייסען אונזער טאַטע אברהם, ער זאָל פאַר איהם פערברענען זיין זון יצחק'ן, ווייל ער האָט איהם געוואָלט אויספּרובען, האָט בער לעפּ אויפגעהויבען די הענט און אַזוי געזאָגט:

— גוטער רייבישטער! די ווילסט מיך אויספּרובען, באַר זאָל מיך די כאָלערע נעמען, אויב כ'אָב דיך נישט ליבער אַפילו פאַר מיין קאַשטאַנעק, זאָל לעבען!... זאָל איך דאָ די פּאָפּלעקציע קריגען צי כ'האָב עס נישט געלערענט ר'זאָל פאַר די מורא האָבען... כ'זויס, לאַסטיגער רייבעשטער, אַז קאַשטאַנעק איז נישט עפּעס גלאַט אַ פערד... כ'זויס, אַז עס ליגט נ'אים אַ „דוק" (אַ נשמה) פון אַ גרויסען צדיק... ז'אָלעך דאָ פלאַצען אויפ'ן אָרט, צי כ'אָב אַמאָל אַ בייטש אויפגעהויבען... רייבערשטער! די קענסט דאָך אַלעס, טאָ מאַך אַ נס, און לאָזער אַריינקומען לעבעדיג.

אָפּגעזאָגט דעם פּזמון, האָט ער זיך ערשט בערוהיגט, אַריינגעגאַנגען אין שטוב, געמאַכט אַ מנוחה און געלייגט זיך שלאָפען.

צומאָרגענס האָט בער לעפּ דער ערשטער זיין קאַשטאַן צום שפּאַן געפיהרט.

די שניאַדע איז נאָך געפרוירען געוואָרען אַהינציועגס.

די גניאַדע איז געבליבען אין וואַרשא.

אַהיימגעקומען זענען בלויז בולאַן און קאַשטאַן.

בולאַן איז אַהיימגעקומען חולה, האָט אַ צייט נישט געפרעסען, אָבער ער האָט זיך „אַרויסגעקאָפּיעט". עס איז איהם בלויז געבליבען אַ היבקענדיגער פיס פון דעם פאַל אין סאָכאַטשאָוו. הינטער בלוניע האָט דער ווינד אַראָפּגעריסען אַ קוימען פון אַ צעגעלניע. פון דעם טראַסק און פונ'ם פלאַם, וואָס האָט אַרויסגעשאָסען, האָבען זיך די פערד אַזוי דערשראָקען, אַז זיי זענען אָנגעלאָפען אין איין אָטעם ביז סאָכאַטשאָוו, וואו בולאַן האָט זיך אויסגעגליטשט און קאַשטאַן איז געפאַלען אויף איהם.

בולאַנען איז דערפון געבליבען דער הינקענדיגער פיס, און קאַשטאַנען — אַ ווילדע חיה'שע שרעק אין די אויגען, נישט־ווי־נישט־ווען האָט ער זיך צעבריקעוועט אַז ער האָט דאָס שטאַל צוגעלייגט...

אַ סעודה האָט בער לעפּ געמאַכט נאָך דעם נס, וואָס עס איז איהם געשעהען, אַז קאַשטאַן איז צוריקגעקומען לעבעדיג און געזונד, האָט דאָס שטעטעל אַזעלכעס נישט געדענקט. אַפילו די סעודה וואָס בער לעפּ האָט געמאַכט, ווען קאַשטאַן איז געבוירען געוואָרען איז געווען צונאָכגעמאַכט קעגען דער איצטיגער, מען קען זיך פאָרשטעלען וויפיל בראַנפען עס איז געווען, אַז שעיה מזיק וואָס קען מעהר טרינקען, ווי דער אָסמאַל־נער סאָלטיס — וועלכער איז אַ בעריהמטער בעל־כוסה — האָט זיך אָנגעשכורט, און ד'[illegible] עולם בעל־עגלות האָט געהוליעט אַ גאַנצע נאַכט. שייך צו זאָגען!

און — איינמאָל ווען בער לעפּ איז ווי זיין שטייגער פאַרטאָג אַרויסגעגאַנגען אין שטאַל אַריין, האָט ער געטראָפען קאַשטאַנען ליגען אויף דער ערד אויסגעצויגען, און דאָס עסען אין די קאָריטע נישט אָנגערירט.

ער גיט אַ קוק קאַשטאַנען אין די אויגען אַריין, און זעהט שוין, וואָס עס טוט זיך: קאַשטאַן האָט אַ „פּאַסקודניאַק" *).

האָט בער לעפּ גלייך צונויפגערופען אַ פּאָר פוהרמאַנעס און בתוכם יעקל פּעטלאַק, וועלכער איז געווען אַ ספּעציאַליסט אויף אַזעלכע זאַכען, און מען האָט זיך גענומען דעם „פּאַסקודניאַק" אויסברעכען...

עטליכע בעלי עגלות זענען געזעסען ביי קאַשטאַנען אויפ'ן בויך, עטליכע האָבען איהם אָנגעהאַלטען די פיס, יעקל פּעטלאַק האָט געקניהט בײַם קאָפּ, און געמאַכט די אָפּעראַציע, און בער לעפּ איז געשטאַנען אין אַ זייט און געזאָגט תהילים...

פלוצים האָט זיך קאַשטאַן געגעבען אַ וואָרף און אַלע פון זיך אַוועקגעשליידערט, די בלויע־ווייערע איז איהם דערווייל אַריינגעפאַלען אין אויג אַריין און אָנגעהויבען ברענען. דאָס האָט איהם נאָך מעהר צערייצט. ער האָט זיך געגעבען אַ שטעל אויף, אַרויס פון שטאַל, און ווילד געשפּרונגען איבער די גאַסען, אומוואַרפענדיג, וואָס עס איז נאָר געווען אויפ'ן וועג.

בער לעפּ און די איבעריגע פוהרמאַנעס האָבען איהם נאָכגעיאָגט. אָבער נישט געקענט דעריאָגען. זיי האָבען נאָר פון ווייטענס געזעהן, ווי ער איז — נישט זעהענדיג, ווי ער היפּערט אויף האָפּסט און ווי ער איז אַריינגעשפּרונגען אין די מאַזשע (אַ וואַסער אין שטעטעל) און איז פערשוואונדען אונטערן וואַסער.

אויף אַ ווײַלע איז ער זיך צוריק אַרויף אויף דער אויבערפלאַך, די האָר פון דער גרויסער האָבען איהם געשטאַנען ווי שפּיזען, פון איין אויג איז איהם גערונען בלוט, און דאָס צווייטע האָט געגליהט, ווי אַ קויל.

באַלד אָבער איז ער צוריק אַראָפּגעזונקען אונטערן וואַסער, און ווען מען האָט איהם אַרויסגעצויגען איז ער שוין געווען טויט.

בעת דער היזק האָט בער לעפּ פאַרגעלייגט איהם צו פערקויפען דאָס פערד אָדער די בלויע פעל, האָט ער איהם אָנגעקוקט מיט אַזאַ וואונדערגען בליק, אַז דאָס בלוט איז אין איהם געגליווערט געוואָרען פאַר שרעק.

בעגראָבען האָט בער לעפּ דאָס פערד אין שטאַל. אַ גאַנצען טאָג איז ער געשטאַנען ביים קבר און זיך נישט געוואָלט אָפּרעדען.

ערשט פאַרנאַכט איז ער צו מנחה געקומען אין בית המדרש אַריין. די אויגען זענען איהם געווען אַרויסגעזעצט און געשוואָלען, די פלייצעס געבויגען, דער קאָפּ אַראָפּגעלאָזט — גאַרנישט דער זעלבער בער לעפּ — ער האָט נישט געענטפערט ווען מען האָט גערעדט צו איהם, נאָר געשטאַנען ווי אַ סטאַטוע און נישט בעוועגט מיט קיין אבר, און ערשט ווען דער חזן האָט אויסגעלאָזט ביי עלינו, האָט ער אַרויסגעשריגען מיט אַ קליפּ: — יתגדל ויתקדש שמי' רבה! (סוף).

---

*) אַ בלאָנע אויפ'ן אויג ביי פערד.

פאר אונזערע קינדער

וועכענטליכע בײלאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

דאס ליד פון דער פראש

פון יהואש.

געווען א פראש אין א גרין סאמעט קלייד,
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.
מיט א שירצעל א ווייסען פון פארנט פערשפרייט,
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.

איהר קאמער געפלאסטערט פון לויטער אַאיר,
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.
פון שטראהל די פענסטער, פון וואסער די טיר
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.

האט געפינטעלט די פראש מיט אויגלעך קליין,
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.
ווער האט אזא מאנטעל, און ווער אזא קול?
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.

פון ברעג אינם טייך, און פון טייך אויפ'ן ברעג
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.
א זיגג און א שפרונג, אזוי גייען די טעג,
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.

ביז געקומען א בושל א הויכער צוגיין,
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.
די פיס ווי די שפענער, דער שנאבעל ווי שטיין,
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.

גענומען די פראש מיט'ן גרין סאמעט קלייד,
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.
און די קינדערלעך זיינע א סעודה געגרייט,
קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק, קוואק־א־וואק.

—=:§:=—

א גוט האריץ

איין מאל בין איך מיט מיין פאטער געגאנגען אין גאס.

מיטאמאל האבען מיר דערזעהען ווי א פרוי שטעהט מיט א קינד אויף די הענד און וויינט. דער פאטער איז צו איהר צוגעגאנגען און געפרעגט, וואס זי וויינט.

די פרוי האט דערצעהלט, אז זי איז אנ'ארימע, און זי האט נישט מיט'ן קינד וואס צו עסען. דער טאטע האט איהר געגעבען געלד. און די פרוי האט פעדאנקט דעם טאטען פאר דעם געלד.

און מיין פאטער האט מיר נאך דעם געזאגט: געדענק יעקב! מען דארף שטענדיג העלפען ארימע מענשען!

און איך האב איהם צוגעזאגט, צוגעזאגט צו העלפען אלע ארימע מענשען.

יעקב פודים.

דער קליינער פרינץ

(פון שפאנישען)

אמאל איז געווען א קעניג האט ער געהאט זיבען זיהן. אלע האבען געוואלט פאר זיך דאס פערמעגען פון זייער פאטערס פאלאץ, אבער דער קלענסטער פון זיי איז געווען א וואוילער.

דער פאטער האט זיי געגעבען אלעס וואס זיי האבען געוואלט און ער איז דורך דעם געווארען פעראָרימט.

איינמאל האט דער קליינער ברודער, אלבערטא געזאגט צו זיין פאטער דעם קעניג, אז ער וויל אוועקפאהרען פון דערהיים כדי צו פערקלענערען די אויסגאבען פון זיין פאטערס פאלאץ.

דער פאטער האט איינגעשטימט און דער פרינץ האט זיך געלאזט אין וועג אריין. אזוי ווי ער איז אנגעקומען אין א וואלד און ער האט אנגעהויבען פאר זיך אויפבויען א הויז האט ער א קלאפ געטון מיט זיין שטעקען אין דער ערד, איז איהם פלוצלינג ענטקעגען געקומען א קארליקל און האט איהם געשענקט א בלום און האט איהם דערצעהלט אז א צויבערמאן האט איהם פערשפארט הינטער דער ערד אין זיין שטוב, ער זאל נישט קאנען ארויסגעהען און זאגענדיג דאס, איז ער פערשוואונדען געווארען.

באלד האט אלבערטא געזעהען א שעהן פויגעלע וואס איז געלעגען אויף דער ערד מיט א פערוואונדעט פיסעלע, ער האט איהם גענומען אין זיינע הענט און האט געזאגט: איך וויל אז דאס פויגעלע זאל וואקסען און קאנען מיך נעהמען אויף פליגלען

באלד איז דאס פויגעלע אויסגעוואקסען און דער פרינץ האט זיך געזעצט אויף דעם.

דאס פויגעלע האט געזונגען: „א שעהנע פריינצעסין איז פערשלאסען אין א פאלאץ, גיי אהינצו און בעפריי זי". און אזוי האט אלבערטא געטון און ווען ער האט זי בעפרייט האט ער מיט איהר חתונה געהאט און געלעבט גליקליך זיין גאנץ לעבען.

בלומע גערשקאוויטש.

בעקאנטע קינא-ארטיסטין מארלענע דיטריך און איהר טעכטערל
וועלכע בענדיטען האבען געוואלט אוועקרויבען מיט שאנטאזש-צוועקען.

געהן מיר שפאצירען

געהען מיר שפאצירען
וויט און וויט אוועק,
געהען מיר און געהען —
ס'נעהמט גאר נישט קיין עק.
וואס זשע דארף אונז ארען
זומער איז דאך דא,
קומען מיר נישט איצטער
איז שפעטער מיט א שעה.

גרינע פעלדער הינטען
בלויער הימעל אויבען,
און די זון אינמיטען —
באקט אונז ווי אנ'אויווע.
געהען מיר שפאצירען
טרא, רא, רא, רא, ראם,
זינגען מיר און שפילען.
טידל־דע, טיל־דע־דאם.

משה שיפריס.

מאטעלע מיט'ן קאפאטעלע

מאטעלע האט געהאט א נייע קאפאטעלע, האט ער ארויסגעשניטען די קנעפלעך, און זיי פערהאנדעלט אויף אלטע פראסטע שרייפלעך.

אז דער ווינט האט געזעהען ווי מאטעלע האט נישט קיין קנעפלעך אין זיין קאפאטעלע, האט ער אויפגעריסען מאטעלעס פאלעס און אריינגעבלאזען אי'ן איהם אזוי שטארק אז ער איז אזש פערצאפעלט געווארען פון קעלט.

איז ער אריינגעלאפען צו זיין מאמען און אויס געשריען:

„אוי, מאמע! מאמע! מיר איז אזוי קאלט!"

האט איהם די מאמע געענטפערט: „שפילע זיך צו דיין קאפאטעלע".

האט מאטעלע געזאגט: „איך קען נישט, מאמע".

— „פארוואס?" האט די מאמע געפרעגט.

האט מאטעלען פערקוועטשט ביים הערצעלע און ער האט ארויסגעשלוכצט:

„ווייל — ווייל — איך האב שרייפלעך"...

לאה ק. האפמאן.

דאס קינד וואס וויל מאכען עקאנאמיע

דאס קינד צו דער מאמע, קומענדיג מיט שמוציגע הענט:

— מאמע, וואס זאל איך טון, צו וואשען די הענט אדער אנטון מיינע הענטשקעס.

קינדערלעך, גרייט זיך,
עס גייט א יום-טובדיגע פערוויילונג אין „העלענאוו"

דעם שבת נאכמיטאג וועלען אלע לאדזער קינדער האבען די מעגליכקייט צוזאמען מיט זייערע עלטערען צו פערברענגען א פאר גוטע שעה צווישען גרינס און ביימער. אין דעם שעהנעם גארטען „העלענאוו" קומט פאר א גרויסע פערוויילונג, וועלכע עס ארדנען איין די מעדעם-שולעס. די דאזיגע שולעס אונטערשיידען זיך פון אנדערע, דערמיט, וואס דא לערענט מען אלעס אויף יודיש און די קינדער און די לעהרערס רעדען נאר יודיש.

אויף דער פערוויילונג וועלען די קינדער צוזאמען מיט זייערע עלטערען האבען א סך איבערראשענדע זאכען צו זעהען. דאס טאקע דער גארטען אליין, וואס איז א גארטען פון גארטענלאנד מיט אמת'ע ביימער און גראזען און בלומען.

ווייטער הויבט זיך אן א מעשה מיט א וואסער, מיט לאבענדזשעס, מיט לודקעס, אויף וועלכע קינדער האבען שטארק הנאה צו פאהרען, זיי צענדיג אויף דער מאמעס שויס. מ'שמועסט, אז דארט זענען אויך די גאר וואזשנע שיינע מאלפעס און פערשידענע חיות און עופות... היינט וועט מען נאך דארט הערען שפילען שעהנע מוזיק, אזוי, אז די קינדער מיט זייערע עלטערען וועלען באמת האבען נחת פון די פאר שעה פערוויילונג.

פאר דעם אנהויב פון די גוטע פאר שעה אינ'ם גארטען וועלען די קינדער פון די מעדעם-און מיכאלעוויטש - שולען דורכמארשירען די גאסען, ביז דעם גארטען „העלענאוו".

די ביהן

זש־זש־זש.... זש־זש־זש....

די ביהן איז ארויסגעפלוגען א הונגעריגע פון איהר בינשטאק, א גאנצען ווינטער האט זי פערבראכט אין דער פינסטער, און די לעצטע צייט איז נישט געווען וואס צו עסען, איצט איז פריהלינג עס בלאזט א פריש ווינטעל, און די זון שיינט.

זש־זש־זש־... זש־זש־זש־...

די ביהן איז געווען מאגער, זי האט זיך קוים געהאלטען אויף די פליגלען, אנטקעגען ווינט איז געווען שווער צו פליהען, טראכט זי זיך: מילא, זאל עס מיך טראגען. פליהט זי מיט'ן ווינט און קוקט. צי וועט זי געפינען עפעס א בלימעל, זי איז הונגעריג. דאס בייכעל איז ליידיג. ווען זי געפינט כאטש א האנג, א קאפעל קלאווער, ס'איז אבער נאך פריה, קוים ס'בעווייזען זיך די ערשטע בלעטלעך.

זש־זש־זש־... זש־זש־זש... די ביהן פליהט, זי ווערט אלץ מידער, זי לאזט זיך אראפ אויף א צווייג, איבערכאפען דעם אטעם, איז אבער די צווייג נאס, גליטשיג, און די ביהן קען זיך נישט האלטען. דער ווינט טוט זי א נעהם אונטער די פליגעל און טראגט זי ווייטער, זי וויל שוין אהיים, עס פערשמעקט איהר דאס ווינקעלע אין פינסטערען בינשטאק, אבער קעגען ווינט קען מען זיך נישט שטעלען. פאלט זי אויף אנ'עצה, זי לייגט צונויף די פליגלעך און דרייט זיך צונויף ווי א קנוילכעל.

באך! און זי ליגט שוין אויף עפעס הארטעס. זי קוקט זיך ארום: ס'איז א קלאפטער האלץ, לעבען ראנד פון וואלד, זי קריכט אריין אין א שפאלט פון א שייט און פאלט חלשות.

ווען זי האט זיך אויפגעכאפט, איז זי געווען זעהר שוואך, זי האט קוים געקענט קריכען, זי האט ארויסגעקוקט פונ'ם שפאלט און דערזעהן: זי פאהרט. דער שייט האלץ מיט נאך אנדערע שייטער ליגען אויף א וואגען. אין וואגען זענען איינגעשפאנט צוויי פערד, א פויער זיצט פארענט און פארכעט מיט א לאנגער בייטש, די ביהן וויל אוועקפליהען, אבער פאוואליע! נישטא קיין כוח, זש־זש־זש...

זש־זש־זש... וואס טוט מען!? פאהרען מיר. א ברירה האט מען?

א סך צייט, צי ווייניג צייט — דער פויער איז צוגעפאהרען צו א שטוב. א שייגעצל און א שיקסעלע זענען ארויסגעלאפען און האבען געשריגען: „טאטע געבראכט האלץ"! טאטע געבראכט האלץ!" און האבען אריינגעטראגען די שייטער אין שטוב אריין. מ'האט זיי אוועקגעלייגט אונטער'ן אויוון, די פויערטע קומט אריין פון קאמער און זאגט: „גוט אזוי! ס'איז שוין פריהלינג, אבער הייצען מוז מען". באלד שטעלט זי אוועק א שיסעל קאשע אויפ'ן טיש. און די ביהן פיהלט: עס פערכאפט איהר דער אטעם, ווען זי קאן כאטש א לעק טון פון דער קאשע!

אבער זי ליגט אין שפאלט פון שייט און האט מורא צו זשומען, דערווייל קריכט ארויס א גרויסער האן פון פיקעליק, טוט א מאך מיט די פליגעל און פיקט אין האלץ: „פיק, פיק, א גאסט ב[illegible]אונז, איך פיהל א לעבעדיגען נפש". שטעקט דער האן דאן אריין זיין שנאבעל אין שפאלט און וויל ארויסדלובען די ביהן. פערקריכט זי נאך טיפער, און ער קען זי נישט דערלאנגען.

ליגט זי און האט מורא, זי וויל עסען. זי שטארבט פאר הונגער, אבער דער האן האט א גרויסען שנאבעל און זיינע פליגעל זענען ווי צוויי גרויסע צווייגען, פערקריכט זי נאך ווייטער און פאלט אין חלשות.

אינדערפריה הערט זי, ווי מען קלאפט, זי קוקט ארויס און זעהט אז דער פויער האקט דעם שייט מיט א האק אויף קליינע שטיקלעך, אז ער האט צעהאקט אלע שייטער, האט די פויערטע צעלייגט א פייער אויפ'ן פריפעטשאק און ארויפגעווארפען די קיהנעלעך. די ביהן פיהלט ס'ווערט איהר ווארים. מעהר און מעהר. ס'בראט שוין ווי אין א הייסען זומער־טאג, נאך הייסער, נאך ערגער. זש־זש־זש... זי טוט זיך א ריס און שפרינגט ארוים פונ'ם שייט און טראך! זי שלאגט זיך אן אן דער פויערטעס פנים. די פויערטע טוט א קוויטש, די ביהן פליהט ווי נישט אין זיך און קלאפט זיך אן אן דער שויב, די קינדער כאפען א בעזים און לאזען זיך נאך איהר. די ביהן פליהט אריף צום באלקאן און בעהאלט זיך אין א ווינקעל פון קוימען. די קינדער שרייען: „ווארט, מיר וועלען דיך כאפען! וועסט ווערען די כפרה!"

שפעטער זענען אלע אוועקגעגאנגען, און די ביהן איז ארוים פון איהר ווינקעל, זי האט זיך געפיהלט זעהר מאט. זי איז אויסגעגאנגען נאך עסען. פלוצלונג פיהלט זי: עפעס אזא געשמאקער ריח, ווי דער ריח פון זיסע בלומען. זי קריכט ארויף אויף דער פאליצע, און זעהט א טאפ פערבונדען מיט א פאפיר — און מאכט א לאך, אריינגעקראכען אינווייניג — א גאנצער טאפ מיט האניג. עסט זי און פרעסט און האט הנאה, און פיהלט ווי ס'קומט איהר צו כוחות, אפגעגעסען, פערקריכט זי אין איהר ווינקעל און ווערט איינשלאפען.

אזוי האט זי איבערגענעכטיגט די ערשטע נאכט אין פויערס הויז, דעם אנדער'ן טאג ווען קיינער אי'ז נישט געווען, איז זי ארויסגעפלויגען איבער'ן שטוב און זיך ווידער פערקליבען צום האניג און אזוי עטליכע טעג נאכאנאנד, מיט יעדען טאג זענען איהר צוגעקומען נייע כוחות, דאס בייכעל איז געווארען דיקער. דאס זיכומען העכער, זי האט זיך שוין נישט געקענט איינהאלטען פון זשומען.

די פויערטע האט נישט געקענט פערטראגען דאס זשומען, „וואס מוט מען?" זאגט זי צום מאן, „ווי ווערט מען פטור פון דער ביהן?" ענטפערט דער מאן: „פערמאך דעם קוימען און צעלייג א פייער, וועט זיין א רויך, וועט ער אויסרויכערען די ביהן", האט די פויערטע אזוי געטון, זי האט געהייסען די קינדער אוועקגיין פון שטוב, און אליין האט זי פערשטאפט דעם קוימען מיט א זאק און אנגעצונדען אויפ'ן פריפעטשאק עטליכע נאסע שטיקלעך האלץ, דערנאך איז זי אוועקגעגאנגען און פערמאכט די טיר הינטער זיך.

דער רויך האט זיך געהויבען, און געווארען אלעמאל געדיכטער, מ'האט שוין כמעט נישט געזעהען די פענסטער. די ביהן איז ארומגעפלויגען ווי א ווילדע, פלוצלונג זעהט זי: דער האן איז ארום פונ'ם פעקעליק און וואַרפט זיך און קען שוין נישט כאפען דעם אטעם, פליהט זי צו צו איהם און זשומעט איהם אריין אין אויער: „דו נאר דו, פיק אויס א שויב מיט דיין שנאבעל וועסטו אונז ביידען ראטעווען דאס לעבען".

האט דער האן אזוי געטון, ער איז ארויפגעשפרונגען אויף דעם פענסטער, א פיק געטון און אויסגעזעצט א שויב.

די ביהן איז ארויס. או, האט זי זיך געפרייט. ווען זי האט ווידער דערזעהן גאטס וועלט! זי איז איצט געווען א געזונטע, אנ'אויסגעפאשעטע, אין דרויסען איז געווען ווארים, קיין ווינט האט נישט געבלאזען. האט זי זיך אוועקגעלאזט אהיים צו איהר בינשטאק.

ווען זי איז געקומען אהיים, האבען איהרע קרובים געמאכט א סעודה פון פרישע, האניג, ווייל ס'זענען שוין געווען בלומען אויף דער וועלט, און אלע האבען זיך שוין געלאזט וואוילגיי...

כ. ל.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך ד 8 סיון תרצ"ב

יוני

זון-אויפגאנג 3.19
זון-אונטערגאנג 7.49

רעגיסטראַציע פון ארבייטסלאָזע פאַר׳ן חודש יוני

די רעגיסטראַציע אויף ארבייטסלאָזע אונ-טערשטיצונגען פאַר׳ן חודש יוני:

היינט, מיטוואָך, דעם 8-טען די ליטערעס:

M N O

מאָרגען, דאָנערשטאָג, ד. 9-טען די ליטערעס:

P R S

פרייטאָג, ד. 10-טען די ליטערעס:

T U W Z Ż

א יאהר אויסבעסערונגס-הויז פאַר ביגאַמיע

(א) אין קרייז-געריכט איז געכטען ביי פער-מאַכטע טירען פאָרגעקומען א פראָצעס געגען דעם 31-יעהריגען פיאָטר אורבאַנסקי, וועלכער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען פאַר ביגאַמיע און פאַר פעלשען זיין נאָדען.

דאָס געריכט האָט אורבאַנסקי׳ן פאַרמשפט אויף א יאהר אויסבעסערונגס-הויז.

אפטיילען טאַמאַשאָוו פון דער לאָדזער קר. קאַסע

פאָדערן די פערזיכערטע פון דער טאָמאַשאָווער קר. קאַסע

(2) אין טאָמאַשאָוו איז פאָרגעקומען א פער-זאַמלונג פון די מיטגלידער פון דער קר. קאַסע. די אָנוועזענדע האָבען זיך בעקלאָגט דערויף, וואָס די לאָדזער קר. קאַסע צו וועלכער די טאָמאַשאָ-ווער איז אָנגעשלאָסען, בעציהט זיך שטיפמוטעריש צו די טאָמאַשאָווער מיטגלידער.

ס׳איז אָנגענומען געוואָרען א בעשלוס, זיך צו בעמיהען אין דער צענטראַלע אָפצוטיילען טאָ-מאַשאָוו פון דער לאָדזער קר. קאַסע.

איבערגעפאַהרען פון אַן אויטאָ

(2) אויפ׳ן שאָסע צווישען לאָדז און בזשע-זשין איז דער לאָדזער איינוואוינער יאַן מיכא-לייטשיק, פון 11 ליסטאָפאַד גאַס 78, איבערגע-פאָהרען געוואָרען פון אַן אויטאָ, אין א שווערען צושטאַנד איז ער איבערגעפיהרט געוואָרען קיין לאָדז אין שפיטאָל.

אפקלאַנגען פון דער שיסעריי אין „פיקאַדילי"

אינזש. וואָלקאָווסקי בעפרייט אויף קויציע

(2) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט דעם 1-טען יוני ד. י. דער אינזש. וואָלקאָווסקי געשאָסען אין „פיקאַדילי" אויפ׳ן קעלנער זאַליק. דער קעלנער איז נאָך 2 טעג אַרויס פון שפיטאָל. דער אינזשיניער איז נעכטען בעפרייט געוואָרען אויף 2 טויזענד זל. קויציע.

פאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1911

היינט, דעם 8-טען יוני ד. י. דאַרפען זיך שטעלען:

פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1 (נאַרו-טאָוויטשא 75) די פאָבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1911, וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פון 5-טען פאָל. קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס׳הויבען זיך אָן מיט די ליטערעס:

R U

מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 9-טען:

A S Sz Sch Ś

פאר דער קאָמיסיע נומער 2 (אַגראַדאָווע 34) די פאָבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1911, וואָס וואוי-נען אויפ׳ן שטח פון 10. פאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

O P R W Z Ż Ź

מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 9-טען, פון 12-טען קאָמיסאַריאַט, די ליטערעס:

A B C E H Ch I J K

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3 (קאָשטשושקי 21) די פאָבאָראָווצעס פון 1910, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1-טען פאָליציי-קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס׳הויבען זיך אָן מיט די אותיות:

I J O P R S Sz Sch Ś T U W Z Ż Ź

און פון 4-טען קאָמיסאַריאַט, די ליטערעס:

A B C D H Ch

מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 9-טען פון 4-טען קאָמיסאַריאַט די ליטערעס:

E F G I J K L Ł M N O

צו די פאָבאָר-קאָמיסיעס דאַרפען די פאָבאָ-ראָווצעס מיטנעמען די פעסער, אָדער פערזענליכע דאָקומענטען ארויסגעגעבען פון די פאָליציי-קאָמי-סאַריאַטען, פראָלאָנגאַציע און רעגיסטראַציע-קאַר-טען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען פון לאָדזער מאגיסטראַט, און בעשייניגונגען וועגען פאַך און בילדונג.

די פליכט פון צושטעלען פערזענליכע דאָקו-מענטען איז אויך חל אויף די פאָבאָראָווצעס פון קאַטעגאָריע ב„ וועלכע האָבען די דאָזיגע בעשיי-ניגונגען צוגעשטעלט צו די פאָבאָר-קאָמיסיע אין די פריהעריגע יאָהרען.

פון האַנדעלס-געריכט

וויפיל וועקסלען זענען אין לאָדז פראָטעסטירט געוואָרען אין חודש מאַי?

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האָט דאָס האַנדעלס-געריכט אויפגעהויבען דעם אופאַדלאָשטש פון די ברידער גליקסמאַן (נאַוואָמיעסקאַ 1).

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאַדלאָשטש פון טויבע פאָזנער (זשעלאָנאַ 55), איז צוליב דעם, וואָס די קרעדיטאָרען האָבען זיך נישט געשטעלט צו די קרעדיטאָרען-פערזאַמלונג, און צוליב דעם, וואָס די מאַסע בעזיצט נישט קיין שום אַקטיוואַ, האָט נעכטען דאָס האַנדעלס-געריכט דעם אופאַדלאָשטש סקאַסירט.

* * *

משה צענדערן (נאַוואָמיעסקאַ 27) האָט דאָס געריכט פערלענגערט דעם גלייט אויף דריי חדשים.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאַדלאָשטש פון שלמה סולקעס (נאַוואָמיעסקאַ 15 זענען אַלס סינדיקען נאָמינירט געוואָרען אַדוו. פעלדמאַן און דער קרעדיטאָר האָרנשטיין.

* * *

אין חודש מאַי ד. י. זענען אין לאָדז דורך 8 רעיענטען פראָטעסטירט געוואָרען 29.066 וועק-סלען אויף א סומע 4.677.485 זל. און 13 אויס-לענדישע וועקסלען אויף 200 טויזענד זל.

פאַר אַן אַלגעמיינעם טעקסטיל-שטרייק

פיבערהאַפטע פאַרברייטונגען אין אַלע קלאַסען-פעראיינען

(2) ווי מיר האָבען שוין נעכטען מיטגע-טיילט, האָבען זיך די פאַבריקאַנטען אָפגעזאָגט צו קומען צו א קאָנפערענץ מיט די אַרבייטער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, איז אין די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען „פראַצאַ" פאָרגעקומען א זיצונג פון קרייז-ראַט פון טעקסטיל אַרבייטער. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען נאָך אָפצוּוואַרטען, אויב די פאַבריקאַנטען וועלען ווייטער נישט ווע-לען קומען צו א קאָנפערענץ, איבערצוגעהען צו אַן ענערגישער פראָטעסט-אַקציע.

א זיצונג איז אויך פאָרגעקומען אין דער קרייז-קאָמיסיע פון די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען, אויפ׳ן 8-טען ד. ח. צוזאַמענצורופען א געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון די לאָדזער פראָפעסיאָנעלע פעראיינען, כדי פאָרצונע-מען א געמיינזאַמע פראָטעסט-אַקציע.

אויך אין די כעדעקישע פעראיינען איז פאָרגעקומען א זיצונג. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען, אז אויב די פאַבריקאַנטען וועלען נישט קומען צו קיין קאָנפערענץ, צוצוטרעטען צו א שטרייק-אַקציע

אפקלאַנגען פון דעם בלוטיגען אנפאַל אויפ׳ן פּאַרטיי-לאָקאַל פון פ. פּ. ס.

וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען א נאַכט פאַר די סיים-וואַהלען אין לאָדז

דער אנפאַלער פערמשפט געוואָרען אויף צעהן חדשים תפיסה

(2) אין דער נאַכט פון 15-טען אויפ׳ן 16. נאָוועמבער 1930, א נאַכט פאַר די וואַהלען צום סיים, האָבען זיך אין פאַרטיי-לאָקאַל פון די פ.פ.ס. אויף די קאָשינעס, טריינגעריסען אַ׳צרך 40 מאַן, און דעמאָלירט דאָס לאָקאַל, די ביבליאָטעק, אויס-געבראָכען די שויבען און אָרגאַניזירט א פערמעל געשלעג מיט די אָנוועזענדע מיטגלידער. בעת׳ן געשלעג זענען אויך אָפגעגעבען געוואָרען רעוואָל-ווער-שאָסען. ווי ס׳איז דאַן פעסטגעשטעלט געוואָ-רען, האָבען געשאָסען די אָנפאַלער.

די פאָליציי, וואָס איז דאַן אָנגעקומען האָט אויפ׳ן הויף געטען לאָקאַל און אין גאָרטען געפו-נען פיל פערוואונדעטע פון די אָנפאַלער און פון די מיטגלידער פון פ. פ. ס. דריי פון די אָנפאַלער זענען שוין זייגער צייט פערמשפט געוואָרען אויף פערשידענע טערמינען טורמע. איינער פון זיי, קיערוזשאַלסקי, איז אַנטלאָפען און שפעטער האָט ער זיך אַליין געמאָלדען צום געריכט. דער פראָ-צעס איז שוין איינמאָל אָפגעלעגט געוואָרען.

נעכטען איז דער פראָצעס פאָרגעקומען צום צווייטען טערמין. ס׳זענען אויסגעהערט געוואָרען א גאַנצע רייהע עדות.

דאָס געריכט האָט קיערוזשאַלסקי׳ן פערמשפט אויף 10 חדשים תפיסה. ער איז באַלד אויפ׳ן אָרט אַרעסטירט געוואָרען.

סאַכאַרין-שמוגלער׳ס וואַרפען זיך מיט מעסער׳ס אויף פאָליציי

2 שמוגלער׳ס אַרעסטירט. — גרויסער טראַנספאָרט סאַכאַרין קאָנפיסקירט

(2) פערגאַנגענע וואָך, האָט די פאָליציי בעקומען א ידיעה, אז צוויי שמוגלער׳ס גאַדזשאַלא און באַנאַיצעווסקי, פערנעמען זיך, מיט א סאַכאַרין-שמוגעל פון דייטשלאַנד.

נעכטען האָט א פאָליציי-פאַטרול אויפ׳ן פאַב-יאַניצער וועג, הינטער לאָדז בעמערקט צוויי פער-דעכטיגע פערשוינען מיט פעק אויף די פלייצעס, אויפ׳ן בעפעהל זיך אָפצושטעלען, האָבען זיי אָוועקגעוואָרפען די פעקלעך און גענומען אַנטלוי-פען, ווען די פאָליציי איז געקומען נעהנטער, האָ-בען זיי זיך אויף דער פאָליציי געוואָרפען מיט מעסער׳ס. זיי זענען אָבער ענטוואָפענט געוואָרען.

ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, זענען זיי די געזוכטע אַנטאָן גאַדזשאַלא און סטאַניסלאַוו באַגייעווסקי פון דאָרף דאָמניעוואָ. ביידע זענען אַרעסטירט און דער סאַכאַרין איז קאָנפיסקירט געוואָרען.

פאָדערט איבעראַל ליבערמאַנ׳ס, וואַרשא נייע סאָרטען
אונגאַרישער טרויבען-ווין № 49

דאס פלייש וועט נישט קאַליע ווערען!

גנבים האָבען שוין געזאָרגט דערפאַר...

(2) פערגאַנגענע נאַכט, האָבען גנבים אַרויס-גענומען פון אויגוסט שנאָפס „ליאָדאָווניע" (פשע-יאזד 75) א גרויסע צאָהל פלייש, סלאָנינע און שמאַלץ אויף א סומע פון 2 טויזענד זל.

די גנבים זענען ביז איצט נישט געכאַפט געוואָרען.

אפגעביסען א נאָז מחמת אייפערזוכט...

דער צורייצטער יודישער דראָזשקאָזש איז זיך בעסטיאַליש נוקם אין זיין יונגער ווייב

נעכטען אַרום 5 נאָכמיטאָג זענען די דורכ-גייער פון נאָוואָמיעסקאַ גאַס געווען עדות פון אַן אויסטערלישער געשעהעניש.

אין דער צייט איז מיט דער נאָוואָמיעסקאַ, געגאַנגען די 30-ער נומערן אַדורכגעפאָהרען דער יודישער דראָזשקער מ. יאַקובאָוויטש (פון דער יודישער גאַס 27).

פלוצים איז ער אַראָפגעשפרונגען פון די קאָלעס, און אָנגעהויבען נאָכצולויפען א פרוי, וועלכע איז געגאַנגען מיט דער גאַס.

אַז די פרוי האָט דערזעהן, ווי מען לויפט איהר נאָך, האָט זי יעמאַכט א גרויס געוואַלד און אַריינגעלאָפען אין גאַרטעל פון מ. וו. (נאָוואָמיעס-קאַ 31).

דער דראָזשקער איז גלייך אַריינגעלאָפען נאָך דער פרוי, און זיך אָנגעהויבען מערדערליך צו שלאָגען, שרייענדיג דערביי:

— דו, אויסוואורף!... דו, אַזעלכע און אַזוי-נע!... אָט האָסטו דיר... נאַ-דיר פאַר דיינע גע-ליבטע!...

דערמיט — מיט דעם שלאָגען און שרייען האָט ער זיך אָבער נישט בעגנוגענט, און ער האָט איהר אַלס צולאָג אָפגעביסען מיט גרויס רציחה א האַלבע נאָז...

מיט דעם אויסגעשריי: — איצט וועסטו שוין נישט קאָנען לויפען צו קאָכאַנקעס! — איז ער אַרויפגעשפרונגען אויף דער דראָזשקע און איז ענטלאָפען.

צו דער אומגליקליכער פרוי, וועלכע האָט זיך אַרויסגעוויזען, אז זי איז דעם אָנפאַלערס פרוי, האָט מען אַרויסגערופען פאָגאָטאָוויע...

די סיבה פון דעם בלוטיגען איבערפאַל זאָל זיין פאָלגענדע.

יאַקובאָוויטש, וועלכער פאָהרט אַרויס אין דער שטאָט אויף „נאַכט-קורסען" האָט מיט זיין ווייבעל חתונה געהאַט אַ׳ערך מיט א יאָהר צוריק. צווישען זיי איז אָפט געקומען צו גרויסע קריגע-רייען, ווייל יאַקיבאָוויטש האָט חושד געווען זיין פרוי אין „אונטערקעבען" מיט אַנדערע מענער, ביז נעכטען איז עס געקומען צו דעם טראַגישען פינאַל איגמיטען נאָוואָמיעסקא גאַס...

קאָרעליצקי פאַר'ן אַפּעלאַציע-געריכט אין וואַרשאַ

(2) די לעזער געדענקען נאָך דעם סענסאַציאָנעלן פּראָצעס געגען קאָראַליצקין, וועלכער האָט אין אַ ספּאָרט-זאַל דערשאָסן זיין חבר מילער. קאָראַליצקי איז דאַן דורכ'ן לאָדזער קרייז-געריכט פאַר'משפט געוואָרן אויף 5 יאָהר שווערע תפיסה.

נעכטן איז אין וואַרשאַווער אַפּעלאַציע-געריכט פאָרגעקומען דאָס געריכט צום צווייטן מאָל. איהם פאַרטיידיגט אדוו. לילקער.

3 נאָכמיטאָג איז דאָס געריכט אַוועק אויף אַ בעראַטונג.

דער אורטייל וועט אַרויסגעטראָגן ווערן היינט.

הויפּט-דאָקטאָר פון דער קראַנקען-קאַסע

אויף אַ העברעען פּאָסטען אין וואַרשאַ

(א) דער הויפּט-דאָקטאָר פון דער קר.-קאַסע ד"ר באָגוסלאַווסקי, וועט איבערגעטראָגן ווערן אויף אַ העכערען אַמט קיין וואַרשאַ.

אַ קינד אונטער אַנ'אויטאָ

(א) אויף זגערזשער 88, איז פון אַנ'אויטאָ איבערגעפאָהרען געוואָרען דער 9-יעהריגער רישאַרד גאַלאַנשקאַ.

פאַדערט ליבערמאַנ'ס, וואַרשאַ
איבעראַל נייע סאָרטען
אונגאַרישער טרויבען-וויין № 49

פון דער באַנק אויפ'ן „בענקעל"...

ראַט און פערוו. פון פּיעטרקאָווער קרעדיט-באַנק ווערען איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור

(2) מיט עטליכע טעג צוריק, איז דער קאָאָפּעראַטיווער קרעדיט-באַנק אין פּיעטרקאָוו. פאַרעפענטליכט געוואָרען אַנ'אויפאַדלאַשטש.

אויף דער לעצטער אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג פון די געליטענע מיטגלידער, איז געוועהלט געוואָרען אַ ליקווידאַציע-קאָמיסיע. ס'איז באַשלאָסען געוואָרען, די פאַרוואַלטונג און דעם ראַט צוצוציהען צו געריכטליכער פאַראַנטוואָרטליכקייט. מיט דעם ענין האָט זיך פאַראינטערעסירט די פּראָקוראַטור אין פּיעטרקאָוו.

אַ קינד אין אַ קיישעל

(א) אויף ראָקאָטשינער, האָבען די דורכגעהער געפונען אַ קיישעל מיט אַ ניי-געבוירען קינד פון 3 חדשים. דאָס איז איבערגעגעבען געוואָרען אין אַ זויג-היים. די מוטער ווערט געזוכט פון דער פּאָליציי.

געפאַלען פון הונגער

(א) אויפ'ן באַלוטער מאַרק, איז געפאַלען פון הונגער די 63-יאָהריגע סטאַניסלאַווא מיאַזגאַ. אין אַ שווערען צושטאַנד איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שטאָטישען זאַמעל-פונקט.

פאַר אַ בלבול אויף אַנ'אַקציז-בעאַמטען

בעקומען 2 חדשים תפיסה

(אג) אין שטאָטישען געריכט איז נעכטען פאָרגעקומען אַ פּראָצעס געגען וולאַדיסלאַוו פּאַטושאַק פון טושין. ער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען פאַר וואַרפען אַ פאַלשע בעשולדיגונג אויפ'ן רעווידענט פון דער אַקציז הוביצקי, אז דער לעצטער זאָל ביי איהם האָבען גענומען 500 זל. מעקעלגעלד.

פּאַטושאַק איז פאַרמשפּט געוואָרען אויף 2 חדשים תפיסה.

גרויסער ערפאָלג פון דער האַנד-ווערקער-אויסשטעלונג אין לאָדז

ווי מיר געוועז פאַרויסצוזעהען, האָט די האַנדווערקער-אויסשטעלונג פון די לאָדזער כאַלופניקעס. אַרויסגערופען אַנ'אינגעהויערע פאַראינטערעסירונג. די צאָהל בעזוכער אין די ערשטע טעג איז געווען אַ פיל גרעסערע ווי אין וואַרשאַ.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15), טראַווקאָווסקי (בזשעזשינער 56), ראָזענבלום שרודמיעסקאַ 21), באַרטאָשעווסקי (פּיעטרק. 95), טשינסקי ראָקאָטשינער 53.

דערטרינקען געוואָרען

(2) אין דאָרף כראַפּי, היגטער לענטשיץ, איז דער אָרטיגער איינוואוינער אָדאַם גאָרלעק, באָדענדיג זיך אין טייך דערטרינקען געוואָרען. מ'האָט איהם אַרויסגעצויגען אַ טויטען.

טעאַטער „סקאַלא"
שרודמיעסקאַ 15 טעלעפאָן 232-33.
פרייטאַג, דעם 10 יוני
ערשטער טאָג שבועות, 11 אַ זייגער פאַרנ.
מרים אָרלעסקאַ
וואָרט-קאָנצערט
פרימאַרגעז
מיט מוזיק-בעגלייטונג

אין פּראָגראַם: פון איהר רעפּערטואַר:
י. ל. פּרץ אין פּאַליש אויף דער קייט (פראַגמענט)
" נאָך קבורה
" דאָס קראַנקע יונגעל
" ס'ברענט
" דריי נייטאָרינס
שלום אַש אַפּגענאַרט
" אַ גט
ח. נ. ביאַליק ס'גלוסט זיך מיר ווייגען
מ. בראָדערזאָן בראַנד און פייער
י. גיסער מאַשינען
אורי צבי גרינבערג מעפיסטאָ (פראַגמענט)
דייטשער ביין-גלאַהן
מ. ל. האַלפּערן מיר פון היינט
" די זון פאַרגייט
ד. האָפשטיין פּראַצעסיע
חאַטשעוואַצקי שלאַנגער
י. טונקעלער זי קען נישט ריידען
א. לוצקי וואַלץ
" דזעזש
י. מאַנגער באַלאַדען
מ. ניידוס Schanson Triste
ק. מאָלאָדאָווסקיאַ לידער פון דזיקאַ גאַס
י. פּאַפּערניקאָו אַדלער
" האַראַ
אהרן צייטלין יודענשטאַט (גימכעוס טאַנץ-מאָנאָלאָג)
מ. קולבאַק אנטאָשע שפּילט אויף דער באַנדורע
נאַנאַן (Chanson)
קרעמערלעך (פאָלקס-לידער
צוויי טויבען (
י. אַניעל שוואַרצע געטאָ (פראַגמענט)
אַרטור שניצלער פרייליין עלזאַ
זשאַן קאָקטאָ דעם מענשענס שטימען
מוזיק: הענעך קאָן אַריינפיהרוואָרט: מ. מוזאַ
בילעטען — פון 50 גר. ביז 2 זל. אין קאַסע פון „סקאַלא".

ביטעס אויף צו בעקומען אָרימקייטס-צייגנישען

מוזען אָפּגעגעבען ווערען נישט דורך פאַרמיטלערס 10 טעג פאַר'ן טערמין

אין דער אָפּטיילונג פון געזעלשאַפטליכער שוץ ביים מאַגיסטראַט, מעלדען זיך אָפט אינטערעסענטען וועגען אַרויסגעבען זיי אָרימקייטס-בעשייניגונגען דעם זעלבען טאָג, ווען זיי דאַרפען די בעשייניגונגען האָבען, וואָס ס'איז טעכניש נישט מעגליך אויסצופיהרען, די דאָזיגע מאַגיסטראַט-אָפּטיילונג מאַכט דערום אויפמערקזאַם, אז וועגען אַזעלכע אַרט בעשייניגונגען, דאַרף מען זיך ווענדען מינדעסטענס מיט 10 טעג פאַר'ן טערמין.

ס'ווערט אויך געוואָרנט די דאָזיגע ענינים נישט איבערצוגעבען קיין פאַרמיטלערס און ביטעשרייבער'ס, ווייל דאָס פאַרשלעפּט נאָר די ערלעדיגונג.

די יודישע געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטשאַפט

אָרדענט איין אויף שבועות (10/6–12/6) אַ 3-טאָגיגען אויספלוג קיין פלאָצק–וולאָצלאַוועק–טשעכאָטשינעק–טאָרן. אָפּצאָהל פאַר מיטגלידער – 32 זל. פאַר נישט-מיטגלידער 35 זל. אָפּפאָהר דאָנערשטאָג דעם 9 יוני אַ זייגער 8.45 אָוועגד פון קאַלישער באַהנהויף. פרייטאָג, דעם 10 יוני – אַנ'אויספלוג אין שרויפען-פאַבריק פון יאַריש. זאַמעלפּונקט 8.45 פרי, וואָדנאַ 11-13.

שבת, דעם 11 יוני – אַנ'אויספלוג קיין אַלעקסאַנדער–לאַבאַדוש. זאַמעלפּונקט 3.30 נאָכמיטאָג אויפ'ן באַלוטער פלאַץ.

זונטאָג, דעם 12 יוני – אַנ'אויספלוג קיין גראַטניק ביי דער לוגדע. פון 15 יוני איז טעטיג די זומער-קאָלאָניע פון י.ג.ל.ק. אין קאַרוויץ ביים ים.

אינפאָרמאַציעס ערטיילט און איינשרייבונגען נעמט אָן דער סעקרעטאַריאַט פון דער געזעלשאַפט.

גנבות

(א) אויפ'ן אַלעקסאַנדערער טראַמוואַי, איז ביים אַלעקסאַנדערער יוד מרדכי קשאַנושע צוגעגנב'עט געוואָרען אַ גאָלדענער זייגער פאַר 250 זלאָטעס.

ביי פּערל טאַבאַק, אויפ'ן באַלוטער מאַרק 3 האָבען גנבים צוגענומען פאַרשידענע זאַכען פאַר 870 זלאָטעס.

פון אברהם ביכנער'ס פערד-שטאַל, האָט מען אַרויסגעגנב'עט פאַרשידענע חפצים אין דער ווערט פון 430 זל.

בעני אדלער אין טעאַטער „מאַמוס"

דער גוט-בעקאַנטער אַמעריקאַנער סטאַר בעני אדלער וועט אויפטרעטען אין טעאַטער „מאַמוס" אין 5 פאָרשטעלונגען.

די פאָרשטעלונגען הויבען זיך אָן פון פרייטאָג, ערשטער טאָג שבועות.

צוזאַמען מיט בעני אדלער נעמט אָנטייל אַ געקליבענער אַנסאַמבל פון יודישען אַרטיסטען-פעראיין אין פּוילען.

היינט און פאָלג. טעג!
דער פּרעכטיגסטער פילם פון סעזאָן
פּראָדוקציע Fox Film Corp.
גרויסע ליבעס-פּאָעמע
רעזשיסירט Alfred Sente'e
זיבען
קליינינקע
אין די הויפּט-ראָלען: דער קאָמפּשוסעק פון עקראַן JANETT GAYNOR
ווי אויך דער העלדישער אַמאַנט
WARNER BAXTER
אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-ציגאַבען און לאַנד-אַקטואַליטעטען.
פּאָפּולערע פּרייזען. – דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט און געקיהלט
הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען!
אנהויב 5 נ"מ, שבת און זונטאָג 1 בייטאָג.

מרים אָרלעסקאַ'ס

פריהמאָרגנס וואָרט־קאָנצערט אין סקאַלאַ טעאַטער

מרים אָרלעסקאַ'ס פריהמאָרגען וואָרט־קאָנצערט פרייטאָג דעם ערשטען טאָג שבועות 11 א זייגער אין טעאַטער סקאַלאַ, האָט אַרויסגערופען אין לאָדז זעהר אַ גרויסע פאַראינטערעסירונג.

שוין לאַנג האָט דער לאָדזער ליבהאָבער פון יודישען וואָרט נישט געהאַט אַזאַ גייסטיגען גענוס, ווי דעם פאַריגען פרייטאָג צונאַכטס ביי מרים אָרלעסקאַ'ס ערשטען אויפטריט אין לאָדזער שטאָט־ראַט זאַל.

מרים אָרלעסקאַ, די ערשטע פידעל־שפּילערין ביי דער ווילנער טרופּע — איז אין לאָדז גוט בעקאַנט און בעוואונדערט געוואָרען פאַר איהרע קרעאַציעס בשעת די אויפטריטען פון די ווילנער אין שטאָט־טעאַטער.

נאָך אינטערעסאַנטער און פערכאַפּענד איז צו זעהן מרים אָרלעסקאַ ביים רעציטאַציאָנס־טיש. איהרע אויפגעלעבטע אויגען, איהרע געשפּאַנטע נערווען און אויסדרוקספולען פרויען־פּנים קריצט זיך אויף לאַנג איין אין זכרון פון צושויער.

מרים אָרלעסקאַ'ס רייכע מימיק שפּיל, די צויבער־שפּראַך פון איהרע לאַנגע צאַרטע פינגער, דער אינהאַלטסרייכער רעפּערטואַר, שאַפען אַ סימפאָניע פון גייסט און שיינקייט צוזאַמען.

מרים אָרלעסקאַ סופּערלאַטיווע לויב־געזאַנגען פאַר איהרע וואָרט־קאָנצערטען אין דער יודישער און נישט יודישער פּרעסע, זענען כשר פערדינטע.

די דונערנדע אַפּלאָדיסמענטען, די גרויסע בעגייסטערונג און ענטוזיאַזם פון עולם ביי איהר פאָרטראַג־אָוונד, זענען איהר ווירדיגע בעלוינונג.

די פּרייזען זענען זעהר צוטריטליכע פון 50 גר. ביז 2 זל.

די מוזיק און ביים קלאַוויר, אונזער גוט בעקאַנטער בן־עיר קאָמפּאָזיטאָר העניך קאָן.

דער אָוונט הויבט זיך אָן מיט אַ וואָרט צום פּובליקום מעניגא פון דעם וואָרט קאָנצערט דורך דעם בעקאַנטען גרינדער און אָנפיהרער פון דער ווילנער טרופּע מ. מזאה.

חזק, חזק...

די רינג־קאַמפען פון די טשעמפּיאָנען אין צירק האָבען זיך נעכטען געענדיגט

נעכטען האָט זיך געשלאָסען דער רינג־קאַמף טורניר מיט'ן פאָלגענדען רעזולטאַט:

פאַר אונז יודען איז דער מספר ח"י — צום לעבען, ביי דעם קאַמף ווערסטערגראַד—קראַוזער, האָט זיך דער דאָזיגער מספר אַרויסגעוויזען פאַר דעם סימפּאַטישען יונגען יודישען רינג־קעמפער, אַלס ג"שם גינסטיג: אין דער 18. מינוט, איז קראַוזער געלעגען אויף ביידע לאָפּעטקעס...

מאַרבא האָט זיך אָפּגעמאַטערט ביי אליוועריאַ אַ שעה מיט 10 מינוט פּונקט, און.... אויף פּונקטען האָט געזיגט אליוועריאַ (3 געגען 2).

נאָך די דאָזיגע צוויי דעצידירענדע קאַמפען זענען פערטיילט געוואָרען די פּרייזען: דעם ערשטען פּריז האָט בעקומען אליוועריאַ; דעם צווייטען — מאַרבא; דעם דריטען — ווערסטערגראַד און דעם פערטען — קראַוזער.

שרעקליכער נקמה־אקט

פון אַן'איפערזיכטיגען געליבטען

יודישער יונגערמאַן ברענט אויס די אויגען דער כלה און איהר צווייטען חתן

(א) אין אָזאָרקאָוו האָט זיך נעכטען אָפּגעשפּילט אַ שרעקליכע ליבעס־טראַגעדיע.

דער 27־יעהריגער חיים יחזקאל וואַרסקי, האָט זיך גע'שדכנ'ט צו דער פערמעגליכער פריילין פעלאַ שטראָוך. ביז מיט אַ צייט צוריק, האָט דאָס פּאָר'על זעהר גוט געלעבט. די לעצטע טעג איז די ליבע פון דער כלה צום חתן אָפּגעקיהלט געוואָרען, צוליב דעם, וואָס אַ געוויסער יעקב פּאַזשאַנטשעווסקי האָט זי אָפּגערעדט פון חתן.

נעכטען אָוונד, בעת זי האָט שפּאַצירט מיט פּאַזשאַנטשעווסקין, האָט זיך וואַרסקי בעהאַלטען אונטער אַ בוים, ווען דאָס פּאָר'על האָט זיך דערנעהנטערט, איז וואַרסקי זיי בעפאַלען און ביידע אָפּגעגאָסען מיט זאַלץ־זוירע, אַזוי, אַז ביי ביידע זענען אויסגעבריגט געוואָרען די אויגען. אין אַ שווערען צושטאַנד זענען ביידע אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

וואַרסקי איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין תפיסה.

36 אנטיילנעמער פון קאנגרעס

פון די לינקע פ.פ.ס. אין לאדז אויף דער בעשולדיגונגס־באנק

בעשולדיגונגס־אַקט האַלט 104 דרוק־זייטען

(2) דעם 2־טען פעברואַר ד. י. איז אין לאָדז פאָרגעקומען אַן אַלפּוילישער דעלעגאַטען - קאָנגרעס פון די לינקע פ.פ.ס. ווען די פּאָליציי איז אַריין אין זאַל, אויף טושינסקא 19, האָבען זיך דאָרט געפונען 350 דעלעגאַטען פון פערשידענע שטעט אין פּוילען. די אַרעסטירטע זענען דאַן מיט אויטאָס אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אַרעסט. אַ גרויסער טייל איז בעפרייט געוואַרען און 76 זענען איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה. די אויספאָרשונג האָט געדויערט אַ יאָהר צייט. דער בעשולדיגונגס־אַקט האַלט 104 דרוק־זייטען.

אין לאָדז וועלען נאָר גע'משפט ווערען 36, די איבעריגע אין פערשידענע פּראָווינץ־שטעט, וואו זיי זענען אַרויסגעפאָדערט געוואָרען פון די אָרטיגע גערימטען.

אין די נאָהענטסטע טעג וועט פאָרקומען דער פּראָצעס און וועט דויערען אַ גאַנצען חודש. ס'ווערען אַרויסגערופען 200 עדות.

שייטלען מיט פּאַריזער שריינדע

ווי אויך פערטיגע שייטלען

צו ביליגע פּרייזען

ביי פרוי ב. פּאַרזשוצקאַ, קאַמיעננא 5

2־טער הויף, לינקס. 2־טער שטאָק.

א תירוץ אויף דער קשיא

ווען דער זוהן פרעגט ביים טאַטען, צי ער זאָל חתונה האָבען מיט אַ קריסטין

אין לעצטען נומער פון דעם זשורנאַל, וואָס די אַמעריקאַנער „בני ברית" גיבען אַרויס פאַר די מיטגלידער, איז אָפּגעדרוקט אַ בריף, וואָס די „בני ברית" האָט דערהאַלטען, פון איהרען אַ מיטגליד.

אין דעם בריף צו דער „בני ברית" שרייבט דער מיטגליד אַזוי: „מיין זוהן קלייבט זיך חתונה צו האָבען מיט אַ קריסטליך מיידעל. וואָס זאָל איך איהם זאָגען, כדי אָפּצוהאַלטען איהם פון זיין שריט?"

די רעדאַקציע פון דעם זשורנאַל ראַט דעם פאָטער, אַז ער זאָל זיך צו איהם ווענדען מיט פאָלגענדע ווערטער:

„מיין זוהן, עס זענען פאַראַן אורזאַכען פון אונזער געשיכטע, ווי אויך צוליב יודישע געפיהלען און רעליגיעזע פערפליכטונגען. פאַרוואָס אַ יוד זאָל נישט הייראַטען מיט איינער, וואָס בעקאַנט נישט צו אונזער גלויבען. חוץ דעם זענען אָבער אויך פאַראַן אורזאַכען, פאַרוואָס מען זאָל אַזאַ שריט נישט מאַכען, צוליב דעם אייגענעם פערזענליכען גליק.

„עס זענען פאַראַן אַלטע פאָראורטיילען, וואָס קומען נישט אַרויף פון אויבען אין דער צייט ווען מען איז פערליבט. זיי ברענגען אָבער אויס באַלד נאָך דער חתונה.

„דער יודישער יונגערמאַן, וואָס איז פערליבט אין אַ קריסטליך מיידעל, וועט געוויס זאָגען: „אָט די ליבע, יונגע פרוי קאָן נישט טראָגען אין איהר צאַרט האַרץ אזעלכע פאָראורטיילען; און אויב זי האָט גע'ירש'נט אַלטע פאָראורטיילען, זענען זיי שוין געוויס לאַנג בעגראָבען געוואָרען אין איהר זיסער נאַטור".

„אָבער, מיין זוהן, דער טרויעריגער פאַקט איז, אַז עס האָבען זיך אַרויסגעוויזען שפּעטער אָט די דאָזיגע פאָראורטיילען אפילו אין דער זיסטער נאַטור... זיי זענען אַרויסגעשפּרונגען אין אַ מאָמענט ווען מען פערגעסט זיך, ווען מען ווערט אין כעס. עס האָט גאַנץ אָפט געטראָפען, אַז אין אַזעלכע מאָמענטען דערהערט פאַר זיך דער מאַן אָדער די פרוי דאָס וואָרט „יוד", וואָס ווערט אַרויסגעזאָגט מיט אַ געפיהל פון פעראַכטונג.

„און אַחוץ דעם פערזענליכען גליק זענען אויך פאַראַן אַנדערע פערפליכטונגען, וואָס צווינגען דעם יודען צו הייראַטען מיט דעם מאַן אָדער מיט דער פרוי וואָס קומען פון זיין אייגענעם גלויבען.

„איז דען אָט דער גלויבען ניט ווערט ביי דיר, אַז דו זאָלסט איהם אָנהאַלטען?

הונדערטער דורות זענען געבליבען געטריי דעם דאָזיגען גלויבען. זיי האָבען געלעבט מיט דער יודישער אמונה און געשטאָרבען פאַר איהר. זיי האָבען זיך אָפּגעזאָגט אויסצובייטען די יודישע אמונה פאַר אַן'אַנדערער, וואָס וואָלט זיי אפשר געגעבען מעהר זיכערקייט.

„ווען איינער הייראַט מיט אַ קריסטין מיינט עס, אַז ער פערלאָזט דעם יודישען גלויבען, ווארים עס טרעפט זעהר זעלטען, אַז די קינדער זאָלען בלייבען יודען.

„און נאָר דערפאַר ווערען מיט רעכט געמישטע הייראַטען בעטראַכט אַלס אַ פעררעט צו דעם אייגענעם גלויבען."

מען קען נאַטירליך מסכים זיין מיט דעם ענטפער, וואָס דער זשורנאַל גיט צו דעם פערטרויערטען פאָטער.

דאָס זענען ריכטיגע ווערטער, און דעם פאָטערס רייד זענען געבויט אויף די לאַנגע און ביטערע ערפאַהרונגען, וואָס מיר האָבען געהאַט אין פערשידענע לענדער מיט געמישטע הייראַטען.

אין עסטרייך, אין דייטשלאַנד, און פראַנקרייך, זענען געמישטע חתונות געוואָרען אַן'אָפטע און טראַגישע ערשיינונג אין דעם יודישען לעבען.

די געמישטע חתונות וואָס קומען פאָר אין די אייראָפּעאישע לענדער, זענען אַ טרויעריגער רעזולטאַט פון דער שעדליכער אסימילאַציע, פון דעם שטרעבען צו וועלען זיך אויסמישען מיט אַנדערע פעלקער.

אָט די שטרעבונג האָט אוועקגענומען ביי אונז טויזענטער יונגעלייט און מיידלעך. און אָט די שטרעבונג נעהמט זיך דערפון, וואָס די יודישע זוהן און טעכטער, וועלכע זענען בעגאַנגען דעם נאַציאָנאַלען פעררעט דורך געמישטער הייראַט, האָבען נישט געקריגען קיין ריכטיגע יודישע ערציהונג. זייערע עלטערן האָבען זיך נישט גענומען די מיה איינצופלאַנצען ביי זיי אַ ליבע צו זייער פאָלק און אַ פערשטענדניש פאַר זייער פאָלקס גרויסקייט און זיין גלאָררייכער געשיכטע.

מ'קאָן פערשטעהן גאַנץ גוט די טראַגעדיע פון די דאָזיגע עלטערן, און האָבען מיט זיי מיטגעפיהל, אָבער פונדעסטוועגען איז נישט בלויז זייערע קינדער, נאָר אויך זיי אַליין טראָגען די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם פעררעט, וואָס זייערע קינדער וועלען בעגעהן, אָדער זענען בעגאַנגען, געגען זייער רעליגיע און זייער פאָלק.

די ערפאַהרונג האָט אונז געוויזען, אַז ביי די עלטערן, וואו קינדער ווערען ערצויגען אין אַ יודישען גייסט, קאָן אַזוינס נישט געשעהן.

די ערפאַהרונג האָט אונז געוויזען, אַז די עלטערן, וואָס נעהמען זיך די מיה צו געבען זייערע קינדער אַ יודישע ערציהונג, צו לערנען זיי יודיש, צו בעקענען זיי מיט דער ליטעראַטור און געשיכטע פון זייער פאָלק, וועלען די קינדער זעהר זעלטען בעגעהן אַ פעררעט.

און אָט דערפאַר זאָלען די עלטערן, וועלכע ווילען פערהיטען זייערע קינדער פון דער געפאַהר פון געמישטע חתונות, האָבען אין זינען, אַז די איינציגע בעשיצונג געגען דער דאָזיגער געפאַהר איז — אַ ריכטיגע יודישע ערציהונג.

און אַ קינד דאַרף מען אָנהויבען ערציהען פריה, אין זיינע ערשטע בליהונגס־יאָהרען, און נישט וואַרטען ביז עס ווערט שוין שפּעט.

ה.

38)

ר. איזראַעל

דאס בופעט־מיידעל

א סענסאַציאָנעל־עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

— צוויי שפּאַניער? וואָס זענען דאָס פאַר אַ שפּאַניער, האָט אַמאַליע געפרעגט.

— מיר האָבען זיך מיט זיי בעגעגענט אין וואַגאָן און צוזאַמען געפאָהרען פון פּוילען אויס, דאָס זענען זעהר אינטערעסאַנטע מענשען, ביים געזעגענען זיך האָבען מיר זיך אָפּגעשמועסט, אַז זיי וועלען מאָרגען דאָ אַהערקומען, כדי צוזאַמען צו בעקוקען פּאַריז

— זעהט אויס, אַז דאָס זענען זעהר רייכע מענשען, האָט אַלאַ געזאָגט

— און דערביי זעהר אינטעליגענטע האָט סטעפאַ צוגעגעבען.

אַלע דריי דאַמען האָבען זיך זעהר גוט אונטערגעהאַלטען ביי אַ געמיטליכען שמועס און אַלאַ איז געווען צופרידען פון איהר ערשטער אַריינפאָהר קיין פּאַריז.

קאַפּיטעל 14

אַליץ ביים אַלטען

— אַ טעלעגראַמע פון שרהלע, אַ טעלעגראַמע פון שרהלע האָט מיט פרייד אויסגעשריגען די פרוי פייערשטיין, אָפּנעהמענדיג אַ דעפּעשע ביי דעם פּאָסט־בעאַמטען. זי האָט די דעפּעשע נישט געעפענט, נאָר זי גלייך אַריינגעטראָגען צו איהר מאַן.

לייב פייערשטיין איז געווען צופרידען פון זיין אויפטו, וואָס ער האָט אוועקגעשיקט זיין טאָכטער קיין פּאַריז, ער האָט גענומען די טעלעגראַמע זי געעפענט און געלייענט:

„איך בין בשלום אָנגעקומען, איך בין געזונד, אַלאַ".

— זעהסט שוין מיין ווייב, אַז איך האָב נאָך אַביסעל שכל אין מיין קאָפּ, קיין אַנדער עצה האָבען מיר נישט געהאַט, איצט זי וועט זיין אין דער פרעמד וועט נישט האָבען קיין וואָוילטאָג, וועט מוזען זאָרגען פאַר זיך אַליין, וועט זי האָבען מעהר פעראַנטוואָרטליכקייט, מעהר אחריות...

— אָבער מיין האַרץ זאָגט מיר, אַז אַזוי איז ערשט אויסגעבייט נישט גוט, אַ יונג קינד, אייגענע אַליין אין דער פרעמד, ווער ווייס וואָס פון איהר קען ווערען

— וואָס דען האָב איך געזאָלט טון, האָט פייערשטיין זיך אויפגערעגט, זיך לאָזען מאַכען צו חרפה און שאַנד, ערלויבען, אַז מען זאָל אויף מיר ווייזען מיט די פינגער, אַז איך זאָל די גאַס נישט קענען אַדורכגעהען, איך זאָג דיר, אסתר, אַז אַזוי איז גוט געווען, אַלץ וועט ווערען צוריק גוט, און איצט וועל איך ווייזען בערגער'ן דעם וועלטס־מענש, אַז איך האָב יאָ געהאַט אַנ'עצה און ער מיט זיין קלוגען קאָפּ האָט גאָרנישט געקענט אויסטראַכטען

פייערשטיין האָט גענומען די דעפּעשע אין טאַש און איז אוועק צו בערגער'ן.

— וואָס האָט אייך ווידער געברענגט צו מיר פּאַניע פייערשטיין

— אַלץ נאָך די'זעלבע געשיכטע

— האָט איהר געטון, ווי איך האָב אייך געראָטען?

— נישט אינגאַנצען פּאַניע בערגער, אָבער איך בין גאַנץ צופרידען פון דעם אויסגאַנג, אויף וויפיל פערשטעהט זיך מ'קען אין דעם גאַנצען ענין זיין צופרידען.

— וואָס האָט איהר מי דערפאָלגט? און וואָס נישט? האָט בערגער גלייכגילטיג געפרעגט, דערביי האָט ער שוין גאַנץ גוט געוואוסט, אַז פייערשטיין האָט איינגעצאָהלט די געפאָדערטע סומע

— איך האָב אייך געפאָלגט אין איין העלפט, דאָס הייסט, איך האָב בעצאָהלט וויפיל מ'האָט פערלאַנגט פון מיר...

— און וואָס האָט איהר ווייטער געטון, האָט בערגער שוין מיט אַ געוויסער נייגיריגקייט געפרעגט

— איך האָב מיין טאָכטער אוועקגעשיקט קיין אויסלאַנד, איך בין דאָך זיכער, אַז מיין קינד איז נישט קיין אויסגעלאַסענע, אַז זי איז אַריינגעפאַלען אין אַנ'אומגליק נישט דערפאַר, ווייל זי האָט אַזוי געוואָלט, ווייל זי איז פערדאָרבען, נאָר פשוט דערפאַר, ווייל זי איז אַריינגעפאַלען אין אַ זעהר שלעכטער געזעלשאַפט, צווישען שלעכטע קאָלעגען, האָט מען אַלאַ געדאַרפט ענדערען די אומגעבונג און אַזוי האָב איך געטון

— זעהר גוט, האָט איהר געטון. גאַנץ קלוג, איך מוז מודה זיין, אַז דאָס איז מיר נישט איינגעפאַלען, דאָס איז געווען אַ זעהר קלוגער געדאַנק, און וואוהין האָט איהר דאָס געשיקט אייער טאָכטער, אויב מ'קען דאָס בכלל פרעגען און וויסען

— איהר בערגער, קענט דאָס זיכער וויסען, איך האָב זי געשיקט דווקא אין דער גרויסער, אין דער רוישיגער שטאָט פּאַריז, איך האָב אַפילו געמוזט מסכים זיין צו אַזאַ זאַך, וואָס איך וואָלט קיינמאָל נישט ערלויבט, איהר ווייסט דאָך, אַז איך בין געווען אַ געגנער פון דעם, אַז מיין [illegible] דער ספערע, פון וועלכער איך שטאַם, און צווישען וועלכער איך געפין זיך, זאָל בעקומען העכערע בילדונג, איצט האָב איך מסכים געווען, אַז מיין טאָכטער זאָל אין פּאַריז זיך בעהמען צו שטודירען

— איהר ווערט אַ לייט, אַ לאָגער פריינד, האָט בערגער געזאָגט, אַזוי וואָלט איהר געראַפט באַלד ערציהען קינדער, וואָלט איהר צו די אַלע צרות נישט געקומען.

— און איך האָב אנדערע אנשויאונגען און אַנ'אַנדער קוק אויפ'ן לעבען. איך האַלט, אַז איך האָב אָפּגעלאָזען די לייצעס, נישט געגעבען קיין גענוגענדע רעליגיעזע ערציהונג און פון דעם נעהמען זיך אַלע צ"ות. מיט מיין זוהן וועל איך זיך שוין אינגאַנצען אַנדערש פיהרען.

— וואָס האָבען מיר וועגען דעם צו דיסקוטירען, איך קען אמוועניגסטענס וועגען דעם זאָגען, ווייל איך האָב אינגאַנצען קיין קינדער נישט...

— צוליב דעם זענט איהר טאַקע שטענדיג אַזוי אָנגעכמורעט, איהר ווייסט נישט, וואָס דאָס הייסט, אמת'ע פרייד און אמת'ע נחת.

— אַזאַ פרייד און אַזאַ נחת, ווי איהר האָט לעצטענס געהאַט פון אייער טאָכטער אפשר? איך דאַנק אייך דערפאַר.

דער אופן פון בערגערס רעדען האָט פייערשטיינען געשטאָכען, ער האָט דערפיהלט, אַז אַפילו בערגער, זיין פריינד, האָט איהם געוואָלט רעה טון, ער האָט אָבער פערשוויגען די עוולה און געזאָגט:

— פאַר אַנ'אומגליק איז קיינער נישט פערזיכערט, ס'קאָן אַמאָל פּאַסירען אַנ'אומגליק אויך אַזעלכע, וועלכער האָט אינגאַנצען נישט קיין קינדער.

(פאָרטזעצונג קומט).

UNIWERSALNA AGENCJA REKLAMOWA

אַנאָנסען-ביוראָ — פערלאַג „Dziennik Lekarski" — פּראַקטיש-מעדיצינישער אַטעליער „Racjonalna Reklama"
איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון סענאַטאָרסקאַ-גאַס 17 אין נייעם לאָקאַל

וואַרשאַ, מאַרשאַלקאָווסקאַ-גאַס 142. טעלעפ.: 543-73, 256-47

Zarząd Spółki Akcyjnej

Kolej Elektryczna Łódzka

Spółka Akcyjna

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonarjuszów, że w **środę**, dnia 22 czerwca 1932 roku, o godzinie 17-ej odbędzie się w lokalu Banku Przemysłowców Łódzkich w Łodzi przy ul. Ewangelickiej Nr. 15

XXXII Zwyczajne Walne Zgromadzenie

z następującym porządkiem dziennym:

1. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz sachunku zysków i strat za rok 1931 i pokwitowanie władz Spółki.
2. Podział zysku za rok 1931.
3. Uchwalenie budżetu na rok 1932 (także określenie wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej).
4. Wolne wnioski z art' 54 prawa akc.

PP. Akcjonarjusze, zamierzający uczestniczyć w tem Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub kwity depozytowe krajowych instytucyj kredytowych w biurze Zarządu Spółki w Łodzi, ul. Tramwajowa 6, najpóźniej do dn. 14 czerwca r. b. włącznie. 3425

וויכטיג פאַר די, וואָס הייראַטן

און ווילן זיך אײַנאָרדענען עלעגאַנט און ביליגער ווי איבעראַל, נוצט אויס די געלעגנהייט און באַזוכט דאָס

מעבעל-געשעפט ח. רעכט

נאַרוטאָוויטשאַ 9, (אין הויף)

וואו ס'ווערט איצט אויסגעקויפט פערשידענע מעבעל פון די אײַנפאַכסטע ביז די פײַנסטע, ווי אויך גאַנצע סאַמפלעטן פון פערש. איידעל-העלצער. גוטע און בעקוועמע בעדינגונגען!

דער איבעראַל-בעוואוסטער אָפּטיק

W. MEYEROWICZ

NARUTOWICZA 8, tel. 170-21

עמפפעהלט אין אַ גרויסן אויסוואַהל ברילען. ברילען-גלעזער, פענסנע און אַנד.

צו זעהר ביליגע פרייזן.

אויפ'ן אָרט ווערן געמאַכט פערש. רעפּאַראַטורן. אויף לאַגער שטענדיג פרישע גאַראַנטירטע פּרעזערוואַטיוון, צוו. אַנד. פון דער בעקאַנטער פירמע **Primeros-Gum?**

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי

פאַר אַ אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פריוואַטע פּאָסטענס

ס'זענען נויטיג קוואַליפיצירטע בעלי-מלאכות צו נייהען, ווי אויך צו קלעבן שוייס-בלעטער. אָפּפרעגן אונטער „יאָסע" אין אדמ. 3621

עס איז נויטיג אַ געהילפס-נצזעלען ביים שוסטער אויף דרעוונאָווסקאַ 8, אין געוועלב. 3613

לאָקאַלען

צו פערדינגען אַ שטוב מיט אַ קיך און קאָרידאָר אויף נאָוואָמיעסקאַ 20, 1-טער שטאָק. צו ווענדן זיך טעלעפאָניש אַ גאַנצען טאָג 187-90. מעקלערס געוויינשען. 3615

אַ לעצט צימער צו פערדינגען ביי ראָזענצווייג, פּילסודסקיעגאַ 14. 3620

צו פערדינגען אַ וואוינונג, בעשטעהענד פון 3 שטיבען מיט אַ קיך, נישט טייער דירה-געלד. צו ערפאַהרען ביי קופער, קאַמיענגאַ 16.

אַ גאַלאַנטעריע-געשעפט, וואָס עקזיסטירט 20 יאָהר אין אַ גוטען פונקט פרייוויליג איבערצוגעבן. צו ערפאַהרען גרינער מאַרק 33, אין געוועלב. 3589

אַ בעקוועהם אָרט צו שלאָפן פאַר 2 יונגע-לייט איז אָפּצוגעבן. פאָמאָרסקאַ 14, אין הויף, אַפיצינע, 2 טער שטאָק, ביי לאַסקי.

ד"ער אלגעמיין רענאָמירטער פּענסיאָנאַט „זדראָוויע" ס. ראַפּאָפּאָרט

(עקזיסטירט זייט 1905) אין וווישניאָווע-גוראַ איז שוין אָפען. ס'זענען איינגעפיהרט אַ סך פערבעסערונגען און בּאַקוועמליכקייטן. ראַדיאָ און טעלעפאָן. פאַרצינגליכע קיך און בעדינונג. אינפאָרמאַציעס ערטהיילט: ס. ראַפּאָפּאָרט, פּעטריקויער 9 טעל. 230-08 אָדער אויפ'ן אָרט אין ווישניאָווע-גוראַ. טעל. 5, צוגענגליכע פרייזן. 3918

הכחשה.

אַזוי ווי דעם 7-טען יוני ד. י. איז געוועזען אַנ'ערקלערונג אין „לאָדזער טאָגעבלאַט" פון אַ געוויסן פייוועל מאיר דעמבינסקי פון זדונסקאַ וואָלאַ, אַז ער האָט בעלייגט דעם גאַנצען נדן אין געריכט. ערקלער איך פאַר דער עפענטליכקייט, אַז עס איז שקר וכזב, דאָס גאַנצע ריכטיג איז, אַז מען האָט מיר אָפּגעגעבן געלד אין געריכט נאָר מיט 1500 זל. וועניגער און איך האָב בעשטאַנען אויף דער סומע נאָר מאָמענטאַל, ווייל איך האָב נישט געוואָלט, אַז ער זאָל געהן זיצען, אויף דעם האָב איך עדות. אָבער איצט פאָדער איך פון איהם די 1500 זל. נדן-געלד, וואָס ער האָט זיך אַליין אַרויסגענומען פון P.K.O. און אויסער די 1500 זל. פאָדער איך פון איהם די ציזען פון 3 יאָהר, וואָס ער האָט גענומען פון נתן דוד ווישליצקי פון די 385 דאָלאַר, וואָס ער האָט צו מיר געשריבען אַ בריף וועגען די צינזען. דער בריף ליגט ביי מיר, מען קען זיך איבערצייגען.

דאָס וואָס ער האָט געקריגען פטירים און ערקלערט, אַז מיר האָבען זיך געגענזייטיג מוחל געווען. ערקלער איך עפענטליך, אַז זיי, נישט וועלענדיג האַלטען קיין דין-תורה, זענען די פטירים נישט גילטיג און איך מיט מיין טאָכטער זענען איהם נישט מוחל, ביז איך וועל נישט ערהאַלטען די אויבען-דערמאָנטע סומע.

מיט אַכטונג

לייביש לובעלסקי מיט מיין טאָכטער דאָבע

3916

Dr. med. REICHER

פּאָלודניאָווע 28, טעל. 20193

ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אָן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אָוועגד זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

Samochody

i motocykle używane. Kupno, sprzedaż, komis zamiana.

Auto-Agencja

Gdańska 82 tel. 189-28

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמ.
בעזונדערער ווארטע-זאַל פאַר פרויען

שייטלען

מיט פּאַריזער שרינדען און פּערמיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעפיהרט אויף אָנדולאַציע ביי לערש, סקווערראָווע 15.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אַנשטאַלט

אַגראַדאָוואַ 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אָבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מע רייטלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער

פריין פון אַ געבורט

אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אופּוזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פּאָלאַטאָוו
כירורגישע אָפּטיילונג ד"ר מעד. ס. קאַנטאָר.

DR. MED. J. ŁUBICZ

כירורג-אָרטאָפּעד

פּאָלודניאָווע 9, טעל. 183-17

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.

אייגענע פּראַצאָווניע פון זעטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען ווי: וואָלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גאַרטלען א. אז. וו.

נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

זיכערע הילף און אַ רפואה

אהן אַ אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן אַ מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס איז גוף פאַר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאַן און עס פאַלט אַריין אין דעם כיס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספּעציעל גוטע הייל-באַנדאַזשען אויסגעצייכענט נאָך דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בע-האַנדלונג און דעמאָלט פּראָפעסאָר דאָקטאָר בראַכוירענדיג בעזוכעגען זיכער דעם שווערסטען און געפּערהעליכסטן ברוך. אויך פאַר הויקערס, ליימונגען מיט הייל-גאַרטלען און אָפּעראַטען פאַר פערקרומטע פוס און פּלאַט-פוס, ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, נעמענע ואָקען, פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן. עמפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוועגד.

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבע-דינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע איניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר בראַנמש, פּראָפ. ד"ר י. מאָריש-לער, פּראָפ. ד"ר בר. קיפּלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאָגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאַנק דעם ה' ד"ר. י. ראַפּאָ-פּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 פאַר זיין זאָרגפעלטיגען פערלעגען מיר אַנ'אָרטאָפּעדישען באַנדאַזש. אַ דאַנק דעם דאָזיגען אָרטאָ-פּעדישען באַנדאַזש פיהל איך מיך זעהר גוט און עס דראָהט מיר נישט קיין שום געפאַהר. כ'מוז בעמערקען, אַז זינט אַ סך יאָהרען האָב איך געליטען אויף אַ נאַפּעל-ברוך און אַלע באַנדאַזשען אויסגעפּרוּבט און ווייען, בערלין, ווין און אַנדערע שטעט און גוט בעטאָגען אַלס דאָקטאָר און אַלס ליידענ-דער, אַז אַ דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט ה' ד"ר. י. ראַפּאָפּאָרט בעווייז איך זיין פאַכמעניש פערלעגען באַנדאַזש.

Doktór medycyny
M. Geller, Łódź, Kopernika 49.

דער רעיעגט קאָנסולטירט ראַסקען און לאָדז, פּיעטריקאָווער 72 האָט דאָס דאָזיגע שטעליג בעשטעטיגט. do LR678

Palma-Patent

— די — בעוואוסטע פעלד-בעטן „Palma-Patent"

וואָס זענען באַלעמען בעקאַנט מיט זייער פּראַקטישקייט און דויערהאַפטיגקייט מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר

ווי אויך לעזשאַקעס, פעלד-בעטלעך און פעלד-בענקלעך

מאַטראַצען

געבעטע שאַסקאָווע, קאַנאַדיסקע קאָזעטקעס, טאַפּטשאַנעס

בעקומט מען נור אין דער בעקאַנטער פאַבריק

לאָדז, פּוילנאַצנאַ 24, טעל. 131-85

הורט — דעטייל

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר מעבעל

דיוואַנעס, פּעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען אד"וו צאָהלט די העכסטע פרייזען

א. ווילטשמאַן שענקעוויטש 23

טעלעפאָן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

Dr. med. W. Eychner

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4

(נעבען קינאָ „טשאַרי") טעל. 134-72

נעהמט אָן פון ½2 – 4 און פון 7 – 8 אָוועגד

גענעץ שוויים פון פיס!

גענעץ אַרציסטען! נוצט נור דעם שוין זייט 25 יאָהר בעוואוסטן פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פּרייז 30 גר. און שאַכטעל מיט אַ זופּעל 50 גראָשן. היט אייך פאַר פערש. נאָכמאַכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצען, נור שאַדען די פיס און אייער געזונד. אויך פּלין „ראַדיקאַל" געגען וואַנצען. גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער. פּרייז פון אַ פּלעשעל 70 גר.

אַלעס צו בעקומען ביים צייטונגס-פּערקויפער וועלנאָרזש, אַלט-שטאָדט 1, אויך ביים צייטונגס-פערקויפער פּנחס וועלנאָרזש, פּיעט-ריקאָווער 34 (רוג צעגעלניאַנאַ). 3610

Dr. med. Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אָן פון 8–11 פריה, 12.30–1.30 מיטאָג און פון 5–9 אָוועגד, זונטאָג פון 10–1.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

אַנאָנסען-פּרייז: פּער'ן מעקסט — 18 גר. פּרייטאָג און ערב יו"ט — 24 גר. אין דער ערשטער 8 טעלעמען ... 4 ... 60— ... 8 ... 16— ... אין טעקסט — 40 ... נאָך'ן טעקסט — 12 ... 10 גר. 5 מאַרק ... 160 ... 50 ...
אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלן אַ מיט אויף דער פּראָווינץ 6 ... אַ מאָנאַט אין אויסלאַנד — 8 זל.
... די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.
Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Bronsztejn i D. Zilbersztejn. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.